

RAPPORT

Verkennend onderzoek

Evaluatie uitvoeringspraktijk stoffenbeleid

Klant: Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Referentie: WATBE9626R01-I&I-MvdM

Versie: 01/Finale versie

Datum: 13 juni 2017

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Verkennend onderzoek

Ondertitel: Evaluatie uitvoeringspraktijk stoffenbeleid
Referentie: WATBE9626R01-I&I-MvdM
Versie: 01/Finale versie
Datum: 13 juni 2017
Projectnaam: Evaluatie stoffenbeleid in de praktijk
Projectnummer: BE9626
Auteur(s): Michiel van der Meer, Caroline Wildeboer en Berend Mensink

Opgesteld door: Michiel van der Meer

Gecontroleerd door: Cathelijne Dreissen

Datum/Initialen: 13 juni 2017

Goedgekeurd door: Cathelijne Dreissen

Datum/Initialen: 13 juni 2017

Classificatie

Project gerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Belang	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Achtergrondinformatie	4
2.1	Algemene Beoordelingsmethodiek (ABM)	4
2.2	Immissietoets	5
2.3	Opkomende stoffen	6
3	Werkwijze	7
3.1	Opzet van de enquête	7
3.2	Respons op de enquête	7
3.3	Resultaten van de enquête	8
3.4	Keuze voor interviews	8
4	Uitkomsten enquête en interviews	10
5	Verbetervoorstellen op basis van enquête en interviews	14
6	Reflectie doelstelling	17

Bijlagen

Bijlage 1: Opzet enquête

Bijlage 2: Resultaten enquête

Bijlage 3: Pyrazool-case

1 Inleiding

Dit verkennende onderzoek is gericht op de uitvoerbaarheid en de kwaliteit van de huidige uitvoeringspraktijk van het stoffenbeleid in het waterbeheer, met focus op de wateraspecten van vergunningen. Het stoffenbeleid in het waterbeheer is erop gericht dat lozingen op het oppervlaktewater geen negatieve gevolgen hebben op de waterkwaliteit. De waterbeheerders in Nederland hebben de taak om de waterkwaliteit te handhaven danwel te verbeteren.

Ten behoeve van het beoordelen van zowel directe als indirecte lozingen op het oppervlaktewater zijn er twee belangrijke instrumenten beschikbaar gesteld voor het stoffenbeleid in het waterbeheer:

1. het handboek Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) en;
2. het handboek Immissietoets.

De Nederlandse overheid pakt Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) met voorrang aan. Zo ook de uitstoot van deze stoffen naar (oppervlakte)water. Dit zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. Recente praktijkervaringen hebben ervoor gezorgd dat er steeds meer aandacht is voor niet alleen de ZZS-stoffen, maar ook voor de zogenoemde 'opkomende stoffen' (bijvoorbeeld pyrazool). Opkomende stoffen zijn stoffen waarvan de schadelijkheid nog niet is vastgesteld, maar waarvan het vermoeden bestaat dat ze wel schadelijk kunnen zijn voor de mens en het ecosysteem. Deze groep stoffen is nog niet overal onderkend in het waterkwaliteitsbeleid. Het begrip opkomende stoffen hangt nauw samen met de ABM en de Immissietoets. Deze drie begrippen, (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen) spelen een belangrijke rol bij de waterbeheerders en maken deel uit van hun werkzaamheden. In de volgende paragrafen worden aanleiding, het doel en het belang van het onderzoek vermeld. Daarnaast is een leeswijzer opgenomen.

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor het onderzoek zijn de gemaakte afspraken in het kader van het langdurige incident met pyrazool in het Maaswater in de zomer en herfst van 2015. Hierbij is door DGRW (Directoraat-Generaal Ruimte en Water) een structurele aanpak opgestart waarbij o.a. bekeken wordt in hoeverre regelgeving zowel aan de drinkwaterzijde als aan de zijde van het waterbeheer en met name wateraspecten van vergunningen voldoet ten aanzien van opkomende stoffen.

Dit onderzoek is onderdeel van de structurele aanpak van drinkwaterrelevante opkomende stoffen, dat naar aanleiding van de pyrazool-case is opgestart. Het doel van het onderzoek is om te verifiëren of het vigerende beleid ten aanzien van vergunningen in relatie met de waterkwaliteit adequaat wordt uitgevoerd door zowel de lozers (vergunning aanvragers) als de bevoegde gezagen (vergunning verleners) en de instanties die erop toezien (handhaving).

1.2 Doel

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van een zo veelzeggend mogelijk beeld van de uitvoeringspraktijk in de vergunningverlening op watergebied met focus op de opkomende stoffen. Het onderzoek dient gebreken en hiaten te signaleren in de uitvoering van het huidige stoffenbeleid bij gereguleerde lozingen. En dient de belangrijkste oorzaken daarvan zichtbaar te maken. In het kader van de structurele aanpak dient dit onderzoek een eerste analyse te geven van de belangrijkste factoren en mogelijke belemmeringen die een rol spelen voor de kwaliteit van de uitvoering van het stoffenbeleid. Aan de hand van dit onderzoek moeten aanbevelingen komen ten aanzien van continuering en/of verbetering van de kwaliteit in de uitvoeringspraktijk.

Vragen zijn:

- hoe de kwaliteit in de uitvoeringspraktijk van de vergunningverlening op dit moment is bij de diverse typen bevoegd gezag, zeker als het gaat om opkomende stoffen en
- of deze kwaliteit vooral voor deze opkomende stoffen verbeterd kan worden en
- indien relevant op welke wijze een verbeterslag het meest effectief vormgegeven zou kunnen worden.

1.3 Belang

Is deze paragraaf wordt bondig besproken waarom het stoffenbeleid in Nederland ten aanzien van het aspect water zo belangrijk is. Daarom wordt kort stil gestaan bij de risico's en negatieve gevolgen van een gebrekkige uitvoering van de regelgeving op het punt van lozingen van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en opkomende stoffen.

Het stoffenbeleid wordt beïnvloed door de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) waarin normen en doelen zijn opgenomen voor de chemische en ecologische oppervlaktewaterkwaliteit en rekening gehouden wordt met ontwikkelingen. Door middel van de KRW en de nadere uitwerking daarvan wordt de gewenste toekomstige kwaliteit van het watersysteem vastgelegd en de manier waarop deze bereikt wordt. Daarnaast is in de uitwerking rekening gehouden met de verschillende functies van het watersysteem voor de mens, flora en fauna, landbouw, industrie, productie van drinkwater uit oppervlaktewater, etc.

Het is daarom van groot belang om eenduidig beleid op te stellen en dit beleid dan ook adequaat uit te voeren. Het huidige stoffenbeleid in Nederland geeft handvatten voor waterbeheerders en vergunningverleners om een goede oppervlaktewaterkwaliteit te waarborgen zodat ook de doelen vanuit de KRW behaald kunnen worden.

Relevante Wet- en regelgeving

In Nederland zijn er diverse wetten en beleidsdocumenten opgesteld ten aanzien van het stoffenbeleid bij het waterbeheer. De Waterwet en de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) zijn de twee belangrijkste wetten die hierbij relevant zijn. Daarnaast zijn er in het Activiteitenbesluit algemene regels opgenomen ten aanzien van het aspect water. Onder deze wetten hangen diverse beleidsdocumenten en richtlijnen die gevolgd dienen te worden. Hieronder wordt een korte lijst weergegeven van de belangrijkste documenten welke relevant zijn voor onderhavig onderzoek:

- Toepassing Best Beschikbare Technieken
- Handboek Immissietoets
- Algemene Beoordelingsmethodiek voor stoffen en preparaten (ABM).

Beleid maken is de eerste stap, daarna volgt de adequate uitvoering van het stoffenbeleid. Door recente ontwikkelingen en casus zoals met pyrazool (zie bijlage voor meer informatie) zijn er vragen over de uitvoering van het beleid. Een andere uitkomst zou kunnen zijn dat het beleid niet goed is waardoor de uitvoering niet juist uitgevoerd kan worden. Door de uitvoering van het onderzoek kan er meer duidelijkheid gegeven worden over uitvoering van het huidige stoffenbeleid in Nederland. Later in dit rapport wordt hier op teruggekomen

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt achtergrondinformatie weergegeven over de termen ABM, de Immissietoets en opkomende stoffen. Mochten dit voor u bekende onderwerpen zijn, dan kunt u hoofdstuk 2 overslaan. In hoofdstuk 3 wordt de werkwijze van het verkennende onderzoek uitgebreid besproken. Het geeft een weergave van hoe het onderzoek is uitgevoerd en welke afwegingen er gemaakt zijn.

Daarna wordt er in het navolgende hoofdstuk gekeken naar de bevindingen en resultaten van het onderzoek. Afsluitend worden de belangrijkste verbeterpunten en advies ten aanzien van het stoffenbeleid overzichtelijk weergegeven.

2 Achtergrondinformatie

In dit hoofdstuk wordt er (inhoudelijk) informatie gegeven over de ABM-methodiek, de Immissietoets en opkomende stoffen. Mochten dit voor u bekende onderwerpen zijn, dan kunt u dit hoofdstuk overslaan. Meer (achtergrond)informatie over het waterbeheer in Nederland is te vinden op de website van Helpdesk Water¹.

Ten behoeve van het beoordelen van zowel directe als indirecte lozingen op het oppervlaktewater zijn er twee belangrijke instrumenten beschikbaar gesteld voor het stoffenbeleid in het waterbeheer:

- het handboek Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) en;
- het handboek Immissietoets.

Hierbij zorgen recente praktijkervaringen ervoor dat er steeds meer aandacht is voor de zogenoemde 'opkomende stoffen'. Het begrip opkomende stoffen hangt nauw samen met de ABM en de Immissietoets. In de volgende paragrafen worden deze drie onderwerpen nader toegelicht.

2.1 Algemene Beoordelingsmethodiek (ABM)

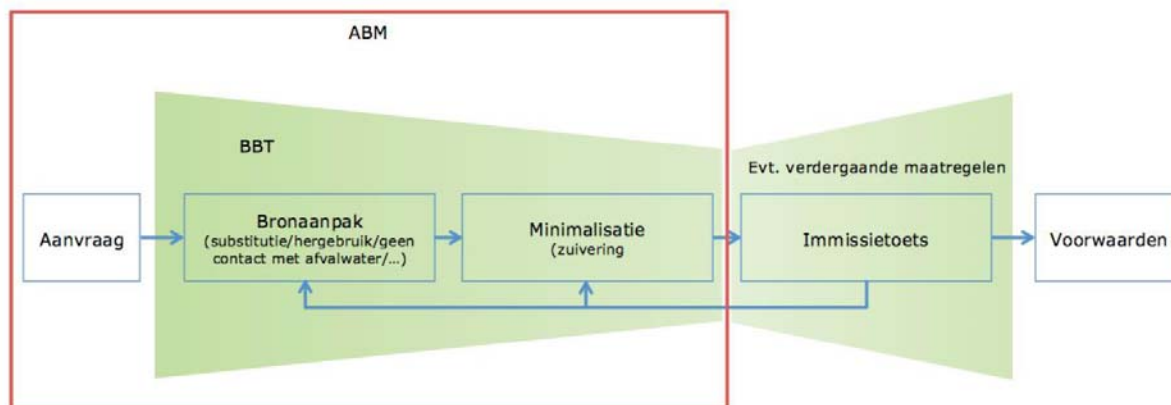
Voor het bepalen van de invloed van een stof op het (water)milieu is de ABM ontwikkeld. Door middel van een uniforme, eenduidige methodiek worden stoffen / mengsels op basis van de stofgegevens ingedeeld in een waterbezwaarlijkheidsklasse (1 t/m 5) en de saneringsinspanning (Z, A, B of C). Deze methodiek dient verplicht toegepast te worden bij meldingen of vergunningsaanvraag voor (in)directe lozingen. Ten behoeve van de aanvraag/melding dienen alle te lozen stoffen ingedeeld te zijn in een waterbezwaarlijkheidsklasse en saneringsinspanning.

De indeling in waterbezwaarlijkheidsklassen geeft globaal richting aan de saneringsinspanning die mag worden verlangd bij lozing van betreffende stof. De saneringsinspanning geeft het niveau aan van de inspanning die moet worden geleverd om de lozing van een stof te verminderen. Daarbij geldt dat hoe waterbezwaarlijker een stof is, hoe groter de saneringsinspanning die verlangt mag worden. Bij het bepalen van de saneringsinspanning die met elk van deze vier categorieën gepaard gaat, wordt gekeken naar de mogelijkheden van bronaanpak (substitutie en procesaanpassing) en minimalisatie (zuivering van de afvalwaterstroom). Voorop staat dat daarbij de beste beschikbare technieken (BBT) moeten worden toegepast; de saneringsinspanning geeft richting aan de keuze uit technieken die als BBT gekwalificeerd kunnen worden.

De ABM gaat niet in op de restlozing; deze beoordeling vindt plaats met behulp van de Immissietoets. Per 1 juli 2016 is de ABM geactualiseerd. Daarmee samenhangend heeft er een update plaatsgevonden van de Excel file die gebruikt wordt als hulpmiddel voor de toetsing. Deze Excelfile is recent (2017) wederom geactualiseerd. Met behulp van de Excel file wordt op eenduidige, uniforme wijze de waterbezwaarlijkheid van stoffen en mengsels vastgesteld. De ABM-tool deelt stoffen/mengsels in zowel waterbezwaarlijkheidsklassen (1 t/m 5) als de saneringsinspanning (Z, A, B of C). De tool kan worden toegepast door aanvragers voor de onderbouwing in een aanvraag om een vergunning. Het bevoegd gezag past de tool toe ter verificatie.

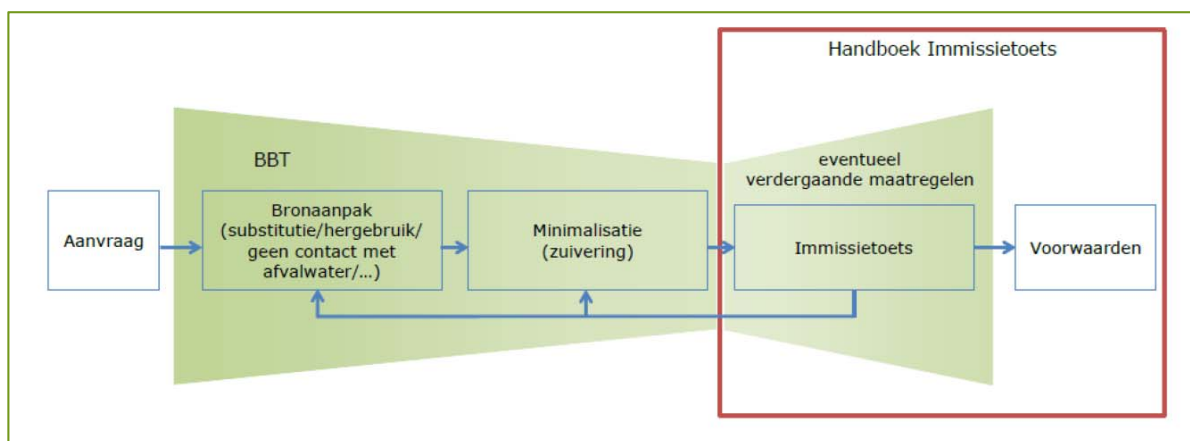
¹ Website Helpdesk Water: www.helpdeskwater.nl

Figuur 1: Stappenplan proces Algemene Beoordelingsmethodiek (Bron: Algemene BeoordelingsMethodiek, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, R.P.M. Berbee, 16 maart 2016)

2.2 Immissietoets

Bij directe lozingen op het oppervlaktewater dient het handboek Immissietoets (2016) gevolgd te worden. Dit handboek verwijst naar de webapplicatie². Voor een lozing op het oppervlaktewater dienen de stoffen in het afvalwater met behulp van deze webapplicatie worden getoetst om het effect van de lozing op het oppervlaktewater inzichtelijk te maken. De Immissietoets is een hulpmiddel om de toelaatbaarheid van een restlozing (de lozing die overblijft na toepassing van BBT) op het oppervlaktewater te beoordelen. De Immissietoets dient de afstemming tussen de waterkwaliteitsdoelstellingen en de daarvoor benodigde emissiereductie inzichtelijk te maken. Het doel van een Immissietoets is het bepalen of de lozing negatieve effecten heeft op de waterkwaliteit of dat de negatieve effecten beperkt danwel afwezig zijn en de lozing aanvaardbaar is.

Figuur 2: Stappenplan proces Immissietoets (Bron: handboek Immissietoets, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, D. Bijstra, 16 maart 2016)

² Website webapplicatie Immissietoets: www.immissietoets.nl

2.3 Opkomende stoffen

Opkomende stoffen zijn stoffen waarvan de schadelijkheid nog niet is vastgesteld, maar waarvan het vermoeden bestaat dat ze wel schadelijk kunnen zijn voor de mens en het ecosysteem. De exacte schadelijkheid nog niet bekend. Voor deze stoffen is (nog) geen beleidsmatig of wettelijke norm vastgesteld. Door het verbeteren van bestaande analysetechnieken en het ontwikkelen van nieuwe analysetechnieken worden steeds meer stoffen in steeds lagere concentraties in afvalwater gedetecteerd. Het verruimen van de stoffenkennis en recente praktijkervaringen zorgen ervoor dat er meer aandacht voor deze stoffen is.

De ABM geeft handvatten om opkomende stoffen te kunnen beoordelen in relatie tot de saneringsinspanning. Daar waar voor stoffen onvoldoende gegevens bekend zijn over de waterbezwaarlijkheid, zoals het geval bij opkomende stoffen, wordt de stof ingedeeld in de zwaarste saneringsinspanning. De Immissietoets kan echter alleen toegepast worden als er een onderbouwde toetswaarde is van een stof.

Zeer Zorgwekkende Stoffen

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. Opkomende stoffen zijn niet hetzelfde als Zeer Zorgwekkende stoffen. Van de ZZS-stoffen zijn, in tegenstelling tot de opkomende stoffen, wel voldoende gegevens bekend ten aanzien van de schadelijkheid. Daarnaast zijn voor deze stoffen wel normen vastgesteld.

Het beleid in Nederland is om deze ZZS-stoffen (zo veel als mogelijk) te weren uit het milieu. Bedrijven zijn verplicht om hun lozingen van ZZS naar water (en ook uitstoot naar lucht) te voorkomen. Als dat niet haalbaar is, dan moeten de emissies zoveel mogelijk worden beperkt (minimalisatieverplichting).

Per 1 januari 2016 geldt deze minimalisatieverplichting voor alle Zeer Zorgwekkende Stoffen. De website van Infomil geeft uitgebreide informatie over het ZZS beleid en de implementatie ervan.

3 Werkwijze

De werkwijze voor dit onderzoek is door Royal HaskoningDHV in samenspraak met de begeleidingscommissie vastgesteld. De begeleidingscommissie vertegenwoordigt verschillende overheden, namelijk het Ministerie van Infrastructuur (DGRW) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De begeleidingscommissie (voorzitter Saskia Onnink), begeleidt het proces, adviseert en stuurt eventueel bij, beoordeelt de te volgen uitvoeringssystematiek/aanpak alsmede (de kwaliteit van) het eindproduct in relatie tot de opdrachtomschrijving.

Periodieke hebben verschillende (voortgangs)besprekingen plaatsgevonden. Enerzijds om de voortgang te bewaken, anderzijds om de resultaten te bespreken en (inhoudelijke) kennis over te dragen.

Om een zo veelzeggend mogelijk inzicht te verkrijgen hoe het beoordelen van stoffen in vergunningen in de praktijk werkelijk gebeurt, is er een breed gerichte enquête onder de bevoegde gezagen uitgevoerd. Hiermee is een eerste indicatie verkregen van hoe er omgegaan wordt met het stoffenbeleid en hoe het beoordelen van lozingen wordt uitgevoerd. In deze enquête is onder andere naar praktische aspecten van het gehele proces, aansturing en besluitvorming gevraagd. De enquête is breed uitgestuurd naar verschillende bevoegde gezagen (waterschappen, omgevingsdiensten, RWS en gemeenten). Daarnaast vormen de uitkomsten van de enquête een voorselectie van personen die representatief zijn te interviewen. Bij deze selectie zijn de personen en dossiers zo gekozen dat er een representatief beeld van de praktijk gevormd wordt.

3.1 Opzet van de enquête

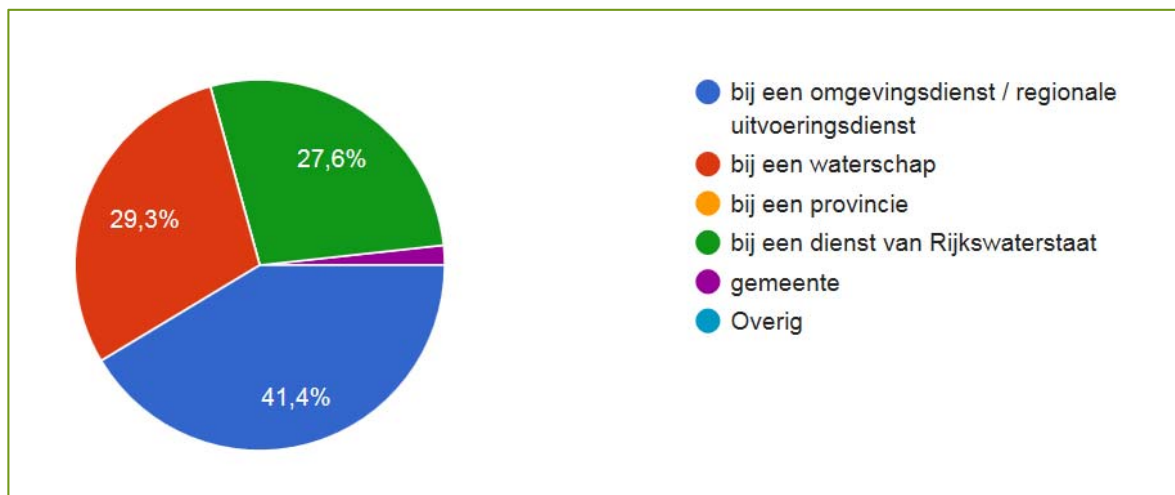
In afstemming met de begeleidingscommissie is een enquête opgesteld middels het programma Google Formulieren (Forms). Met dit programma kan op eenvoudige en efficiënte wijze enquêtes worden opgesteld en rondgestuurd. De antwoorden en verzamelde gegevens zijn met behulp van dit programma helder weergegeven met diagrammen zonder dat statistische berekeningen noodzakelijk zijn. De volledige enquête is opgenomen in bijlage 1. De enquête richt zich op de twee instrumenten (de ABM en de Immissietoets) die beschikbaar zijn gesteld ten behoeve van de beoordeling van lozingen in het oppervlaktewater. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan het begrip opkomende stoffen. In het kort komende de volgende onderwerpen aan bod in de enquête:

- Algemene vragen over de rol, functie en werkzaamheden van de geënquêteerden.
- Vragen met betrekking tot het ervarings- en kennisniveau van de geënquêteerden met betrekking tot de ABM-toetsing, Immissietoets en het begrip opkomende stoffen.
- Vragen met betrekking tot het proces omtrent het (nieuwe) stoffenbeleid en de beoordeling van lozingen.
- Vragen over de ervaringen bij het signaleren, in behandeling nemen en beoordelen van opkomende stoffen.
- Vragen over kansen tot verbetering van het stoffenbeleid.
- Vragen over praktijk ervaringen bij specifieke dossiers die illustratief zijn voor de ervaringen van de geënquêteerden.

3.2 Respons op de enquête

In totaal is de enquête onder 91 personen verspreid. Van deze 91 personen hebben 58 personen gereageerd op de enquête (64%). De respons is hoog (de gemiddelde respons van een enquête is ongeveer 30 %). Daarnaast is in enkele gevallen aangegeven dat meerdere personen in goed overleg met elkaar één enquête in hebben gevuld waardoor het aantal reacties in werkelijkheid een grotere groep vertegenwoordigt. Over het algemeen is er een goede spreiding van de reacties over de belangrijkste bevoegde gezagen (de waterschappen, de omgevingsdiensten en R).

De verdeling in diverse bevoegde gezagen is opgenomen in figuur 3. Opgemerkt wordt dat er één persoon werkzaam is bij een gemeente. Op basis van de respons kan gesteld worden dat de resultaten van de enquête een representatief inzicht geven op de praktijkervaringen betreffende het stoffenbeleid.

Figuur 3: Verdeling respons op enquête van verschillende overheden

3.3 Resultaten van de enquête

Een uitdraai met de resultaten van de enquête is opgenomen in bijlage 2. In deze bijlage staan de diagrammen van de meerkeuzevragen overzichtelijk weergegeven en zijn de uitgebreidere reacties op de open vragen (zonder enige bewerking) opgenomen. Bevindingen op basis van de enquête zijn samengevoegd met de verdiepingsslag middels de interviews zodat de resultaten van het verkennend onderzoek bondig weergegeven kunnen worden. Hier volgt meer over in hoofdstuk 4.

3.4 Keuze voor interviews

Aan de hand van de resultaten van de enquête is vervolgens een voorselectie gemaakt waarmee bepaald is wie er geïnterviewd wordt en welke vergunningdossiers worden opgevraagd en bestudeerd. In totaal zijn voor de verdiepingsslag 15 personen geselecteerd. Bij de interviews is gekeken naar de gehele keten van vergunningaanvraag tot vergunningverlening en handhaving. Op basis van de uitslag van de enquête en de individuele antwoorden op de vragen is er aan de hand van enkele criteria een keuze gemaakt van de personen die geïnterviewd worden. Hieronder worden de criteria besproken:

- Bevoegd gezag: een evenredige verdeling tussen de verschillende bevoegde gezagen, te weten de Rijkswaterstaat (RWS), provincies, waterschappen en uitvoerende diensten van de omgevingsdiensten. 1 persoon heeft namens de gemeente gereageerd.
- Geografische ligging: De verschillende regio's hebben meer of minder bedrijvigheid in hun beheersgebied, en daarmee ook meer/minder kennis en capaciteit.
- Aantal jaren ervaring: Er is gezocht naar een evenredige verdeling van ervaren (meer dan 5 jaar ervaring) en minder ervaren personen (minder dan 5 jaar ervaring).
- Kennisniveau: op basis van de enquête is per persoon bekeken wat het kennisniveau is van de geënquêteerde. Er is gezocht naar een juiste verdeling tussen personen met een hoog en een laag kennisniveau.
- Bezigt met (in)directe lozingen: Er is onderscheid gemaakt tussen personen die bezig zijn met directe en indirecte lozingen. Dit zodat er bekeken kan worden of er verschillende knelpunten naar voren komen bij het proces ten aanzien van de beoordeling van lozingen.

- Opvallende ideeën/suggesties: er is gekeken naar personen die een opvallende suggestie hadden voor verbetering van het stoffenbeleid, zodat dit besproken kan worden bij het telefonische interview.

Op basis van bovenstaande criteria is in overleg met de begeleidingscommissie bepaald wie geïnterviewd wordt. In totaal zijn er 11 mensen geïnterviewd. Het bleek lastig om personen te vinden die mee willen werken aan het verdiepende onderzoek door middel van telefonische interviews. Het is nog lastiger gebleken om over vrijgegeven dossiers te mogen beschikken in het kader van deze verdiepingsslag. Desondanks heeft de verdiepingsslag wel het gewenste resultaat gehad. Op basis van de enquête en de interviews kan een representatief beeld geschetst worden van de praktijk. In het volgende hoofdstuk is een beknopt overzicht weergegeven van de belangrijkste uitkomsten van de enquête en de interviews.

4 Uitkomsten enquête en interviews

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête samengebracht met gesprekken die gevoerd zijn met diverse betrokkenen bij het proces.

Tevreden met wijzigingen na juni 2016

Uit de enquête blijkt dat er relatief veel personen van voornamelijk de omgevingsdiensten niet op de hoogte zijn van de verschillen tussen de oude en nieuwe methodiek (voor zowel de ABM als de Immissietoets). Tevens blijkt dat een groot aantal personen nog niet heeft gewerkt met de nieuwe Excel-tool voor de ABM en de webapplicatie van de Immissietoets. Degene die er wel mee hebben gewerkt reageren over het algemeen met tevredenheid op de wijzigingen na juni 2016.

Uit de interviews blijkt dat de nieuwe Excel-tool ten behoeve van de ABM-toetsing als gemakkelijk werkbaar en gebruiksvriendelijk wordt ervaren door de mensen die er mee werken. Met nieuwe Excel-tool kan de aanwezigheid van ZZS-stoffen gemakkelijker en beter gesignaleerd worden. Uitgangspunt hierbij is dat de gebruiker wel voldoende kennis is huis heeft. Gebleken is dat dit een knelpunt kan zijn in het proces. Meer hierover verderop in dit hoofdstuk.

Ook de webapplicatie voor de Immissietoets is volgens de geïnterviewden verbeterd ten opzichte van de voorgaande versie. Vooral de gegevensverstrekking in de webapplicatie voor het ontvangende oppervlaktewater wordt als een groot voordeel ervaren. Zo zijn in veel gevallen de grenswaarden van stoffen en gegevens met betrekking tot het ontvangend oppervlaktewater reeds ingevoerd in de webapplicatie. Opgemerkt wordt dat de webapplicatie nog niet volledig aansluit op het nieuwe handboek van de Immissietoets. Daar waar vroeger onderscheid gemaakt werd tussen bestaande en nieuwe lozingen, is dit niet meer het geval in het nieuwe handboek. Wel wordt er nog naar gevraagd bij het invullen van de webapplicatie.

Te weinig kennis bij vergunningverleners

Uit de enquête blijkt dat over het geheel genomen 20 tot 30 % van de geënquêteerden niet tot nauwelijks bezig is met drie onderwerpen (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen). Van degene die er wel wat mee doen is het kennis- en ervaringsniveau divers. Dit heeft er vooral mee te maken dat de enquête breed verspreid is over verschillende bevoegde gezagen met als doel om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de ervaring met het stoffenbeleid. Uit de enquête blijkt dat de specialisten die bekend zijn met het begrip opkomende stoffen overeenkomen met de specialisten die (dagelijks) bezig zijn met de ABM en de Immissietoets. Dit is een zeer kleine groep mensen.

Zowel uit de enquête als de interviews blijkt dat de term 'opkomende stof' niet bekend is. Veel personen geven aan dat ze niet in aanraking komen met opkomende stoffen.

Opkomende stoffen worden ook als relatief ingewikkelde materie beschouwd. Tijdens de interviews wordt aangegeven dat informatie en kennis nodig zijn zodat opkomende stoffen eerder in het proces kunnen worden gesignaleerd. Aangegeven is dat informatie goed en gemakkelijk ontsloten moet kunnen worden.

Uit de verdiepingsslag middels de interviews blijkt dat er een duidelijk kennisgebrek aanwezig is bij de vergunningverleners. Dit geldt zowel bij de beoordeling van directe als indirecte lozingen. Uit de interviews komt dit sterk naar voren. De toetsingen worden als lastig ervaren, vooral door het gebrek aan kennis. In de interviews is aangegeven dat het onduidelijk is welk kennisniveau wordt verwacht van de vergunningverleners op het gebied van water en het stoffenbeleid.

Opgemerkt is dat de stelselverandering in 2009³ geresulteerd heeft in enkel een meldingsplicht ten aanzien van de ABM beoordeling bij de 'gemakkelijke' gevallen die vallen onder het Activiteitenbesluit. Ervaren wordt dat de ABM-toetsen klein onderdeel is van een grotere aanvraag waardoor de meeste aandacht en kennis gaat naar de andere onderdelen van de vergunningen. De vergunningverlener heeft hierbij onvoldoende kennis van de relatief kleine beoordeling ten aanzien van de ABM. Bij de complexere gevallen is de ABM onderdeel van de watervergunning. Hierbij verzorgen veelal de water- en ABM-specialisten de aanvraag. Deze specialisten hebben echter onvoldoende kennis op het gebied van complete vergunningsaanvragen die breder zijn dan enkel het beoordelen van de ABM. Dus of er is kennis van zaken op het gebied van de ABM, maar de persoon is kwestie is niet op de hoogte van het totale proces van vergunningsaanvragen, of andersom. Dit werd meerdere keren aangegeven door de geïnterviewden.

Vooroverleg biedt veelal voldoende houvast

Ervaren wordt dat het vooroverleg voldoende houvast biedt voor het huidige stoffenbeleid. Dit blijkt zowel uit de resultaten van de enquête als de interviews. Het vooroverleg geeft houvast voor de vergunningverlener om alle deelstudies/aspecten en opkomende stoffen onder de aandacht te brengen zodat er geen verrassingen tijdens de procedure naar voren komen. Tevens kan het vooroverleg gebruikt worden om de aanvrager bewust te maken van het feit dat het bedrijf zelf verantwoordelijk is voor de uitvoering van de ABM-toetsing en de kwaliteit van de aan te leveren gegevens. Uitgangspunt hierbij is dat de vergunningsverlener genoeg kennis heeft van de onderwerpen. Uit voorgaande paragraaf blijkt dit niet altijd het geval te zijn. Gebrek aan kennis is derhalve zoals al eerder aangegeven een belangrijk knelpunt in het stoffenbeleid. Een ander knelpunt is dat het vooroverleg zich veelal richt op de belangrijkste hoofdpunten van de aanvraag. Aangezien de ABM-toets en de Immissietoets relatief kleine onderdelen zijn van een vergunningsaanvraag worden deze niet altijd in voldoende mate belicht tijdens het vooroverleg. Dit komt ook doordat de waterkwaliteitsbeheerder niet altijd aanwezig is bij het vooroverleg.

Geen duidelijke werkafspraken over rollen, verantwoordelijkheden en taken

Uit de interviews blijkt dat de huidige structuur van de vergunningverlening als niet toereikend wordt ervaren ten aanzien van het stoffenbeleid in het waterbeheer. Ervaren wordt dat met name de verantwoordelijkheden, rollen en taken ten aanzien van het onderdeel water en (in)directe lozingen niet goed verdeeld en onduidelijk zijn. Dit blijkt zowel uit de enquêtes als de interviews. Hieronder worden puntsgewijs enkele voorbeelden genoemd:

- Voor indirecte lozingen is de omgevingsdienst bevoegd gezag en worden de waterkwaliteitsbeheerders (waterschap of RWS) niet altijd als adviseur ingeschakeld. Dit hoeft formeel ook niet omdat er algemene regels zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit. De omgevingsdienst is dus niet wettelijk verplicht om advies te vragen aan de waterkwaliteitsbeheerder. Daarom wordt dit vaak ook niet gedaan.
- Er is soms enige onduidelijkheid over het Activiteitenbesluit in relatie tot de wateraspecten. Het is voor zowel de melder als het bevoegd gezag onduidelijk of er bij de melding een ABM-toetsing toegevoegd moet worden. Of moet er te allen tijde een actuele ABM-toetsing beschikbaar zijn voor handhaving? Is handhaving dan de enige tool om bedrijven te controleren? Is dit voldoende om een goede waterkwaliteit te borgen? Dit zijn vragen die knelpunten in de procedure kunnen veroorzaken en de borging van een goede waterkwaliteit kunnen verslechteren.
- Het is vaak onduidelijk in hoeverre nader onderzoek uitgevoerd moet worden naar eventuele andere stoffen die in het afvalwater aanwezig zijn die niet aangegeven zijn door de aanvrager. Om er zeker van te zijn dat er geen andere stoffen worden geloosd kan het raadzaam zijn om monsters te nemen. Dit gebeurt echter nauwelijks.

³ In 2009 is de onder andere de Wet verontreiniging oppervlaktewater opgenomen in de Waterwet. Tevens zijn de uitvoerings- en omgevingsdiensten in het leven geroepen.

- Het beschikbare budget is voor de vergunning of handhaving en niet voor bemonstering van afvalwaterstromen. Als er wel iets is waardoor het afvalwater bemonsterd moet worden, dan moet er een budget aangevraagd worden bij de gemeente. Door de omgevingsdiensten wordt ervaren dat de gemeente het nut niet inziet van een financiële bijdrage. Daarnaast is er te weinig tijd voor handhaving om specifiek onderzoek te doen. Vroeger was dit gemakkelijker omdat er algemene middelen beschikbaar waren (met name qua tijd en geld). Dit was in het verleden namelijk de verantwoordelijkheid van het waterschap. Nadat de omgevingsdienst de taak van het waterschap had overgenomen zijn de middelen en budgetten niet overgedragen.
- Door zowel de omgevingsdiensten als RWS zelf wordt opgemerkt dat RWS in de meeste gevallen enkel reageert op de ontwerpbeschikking en dus niet al eerder in de procedure betrokken wordt. Dit komt door in het verleden gemaakte werkafspraken tussen de omgevingsdiensten en RWS. Dit wordt ook als knelpunt ervaren, vooral door de omgevingsdiensten, aangezien de toetsing op deze manier erg laat in het proces plaatsvindt.

Capaciteit en korte doorlooptijd wordt als knelpunt ervaren

De grootste knelpunten tijdens het proces zijn tijd en geld. Dit komt uit de enquêtes en wordt ook bevestigd in de verdiepingsslag middels de interviews. Oorzaak hiervan is onder andere de stelselverandering van 2009 waardoor een trend te zien is dat er steeds meer werk verzet moet worden met minder capaciteit ('meer doen met minder'). Hierdoor is met name bij RWS een kwalitatieve onderbezetting (te weinig kennis), maar ook een kwantitatieve onderbezetting (te weinig personeel) aanwezig. Door capaciteitsproblemen qua inzetbaarheid bij RWS lopen vergunningstrajecten soms grote vertragingen op (soms van enkele maanden).

Een krap budget zorgt er voor dat er bij de omgevingsdiensten niet altijd voldoende aandacht gegeven wordt aan de wateraspecten. De 'normale' taken (aspecten lucht, geluid, energie, geur, externe veiligheid e.d.) zijn belangrijker en hebben een hogere prioriteit. Daarnaast wordt niet bij alle aanvragen die beoordeeld worden door de omgevingsdiensten de volledige stoffenlijst getoetst, maar door een gebrek aan tijd en budget enkel steekproefsgewijs een aantal stoffen. De ABM-toetsing wordt door de omgevingsdiensten veelal ervaren als veel werk voor een klein deel van gehele vergunningsaanvraag

Onvoldoende kennis en bewustwording voor het aspect water

Water is een onderbelicht aspect bij aanvragen in het kader van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo) die in de meeste gevallen terecht komen bij de omgevingsdiensten (dit geldt niet voor aanvragen in het kader van de Waterwet). Tekenend hiervoor is het feit dat er op alle gebieden (geur, geluid, externe veiligheid e.d.) specialisten rondlopen bij de omgevingsdiensten, maar zelden een waterspecialist. Nu is de vergunningsverlener (te) erg afhankelijk van de aanvrager. Hierdoor wordt er een hoog kennisniveau van de aanvrager verwacht, echter is het de vraag of dit reëel is om te mogen verwachten. Ervaring is dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning het onderdeel water één van de vele onderwerpen is en veelal zijn andere onderwerpen meer prangend bij het aanvragen van omgevingsvergunningen. Afvalwater is hierbij een van de onderwerpen met minder aandacht. Hierbij wordt opgemerkt dat er in 2011 al een onderzoek is uitgevoerd door ILT waaruit bleek dat het aspect water onderbelicht was. Onderhavig onderzoek bevestigt dit.

Kennisoverdracht aanwezig maar niet voldoende specifiek

De verschillende organisaties bieden voldoende gelegenheid om naar bijeenkomsten (van onder andere RWS) te gaan en kennis op te doen. In de meeste gevallen wordt kennis opgedaan door zelfstudie als men met desbetreffend onderwerp in aanraking komt. Dit blijkt zowel uit de enquêtes als de interviews. Momenteel blijft de kennisontwikkeling bij zowel de omgevingsdiensten als in mindere mate RWS ten aanzien van water oppervlakkig waarbij geen urgentie is voor diepgaande overdracht.

Daarnaast wordt er met name bij de omgevingsdiensten door een gebrek aan budget en tijd op bestuurlijk niveau niet gestuurd op actieve kennisontwikkeling. Tevens is er op bestuurlijk niveau geen behoefte / noodzaak / bewustwording tot het opdoen van meer kennis op het gebied van water. Op uitvoeringsniveau (ambtenarenniveau) is er in sommige gevallen wel behoefte aan meer kennis en wordt de noodzaak wel gezien.

Knelpunt in beschikbaarheid en betrouwbaarheid aangeleverde stofgegevens

Door de vergunningverleners van RWS en de omgevingsdiensten is een licht positieve trend te zien in de kwaliteit van de aanvragen. De kwaliteit van de aangeleverde gegevens door de aanvrager ten aanzien van de ABM is een knelpunt. Het beleid is dat het bedrijf verantwoordelijk is voor het aanleveren van herleidbare informatie over de gevaren van de gebruikte stoffen in de bedrijfsvoering.

Ook de beschikbaarheid van stofgegevens ten behoeve van het uitvoeren van de ABM is beperkt toegenomen maar is nog niet voldoende. Zo is bijvoorbeeld een mismatch tussen de tussen de verplichting vanuit REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische Stoffen) en de ABM-beoordeling ten aanzien van polymeren (deze hebben geen verplichting) en niche-producten (van deze producten zijn zeer beperkte gegevens bekend in de REACH database). Daarnaast worden er soms vraagtekens gezet ten aanzien van de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de gegevens die worden vermeld op de database van de European Chemicals Agency (afgekort ECHA-database) en de Safety Data Sheets (afgekort SDS'en, in andere woorden veiligheidsinformatiebladen).

Onvoldoende aandacht, kennis en bewustwording voor opkomende- en ZZS-stoffen

Er is nog geen bewustwording ten aanzien van het begrip opkomende stoffen. Bekendheid van dit begrip is minimaal, zo blijkt uit de enquête en de interviews. Het begrip ZZS is erg actueel, vooral voor het aspect lucht. Naar ZZS in water wordt in mindere mate gekeken. Dit heeft geen prioriteit omdat het verantwoordelijkheidsgevoel niet aanwezig is bij de omgevingsdiensten. Ook hieruit blijkt dat water hier een onderbelicht aspect is.

Het beleid omtrent ZZS-stoffen wordt door de diverse bevoegde gezagen en vergunningverleners als lastig ervaren. Neem bijvoorbeeld activiteiten met hoogovens, de galvano industrie of afvalverwerkers waarbij bedrijven te maken hebben met grondstoffen of afvalproducten zonder SDS'en. Hoe ga je dan alle ZZS-stoffen herkennen? Waar vindt je alle informatie? Hoe kun je weten als gebruiker of overheid wanneer het waarschijnlijk is dat er in het proces ZZS-stoffen of opkomende stoffen worden gebruikt of ontstaan? Is het toepassen van BBT voldoende? Hoe wordt omgegaan met substitutie en waar vindt je informatie hierover? Hier is erg veel kennis (ook chemie en thermodynamica) voor nodig die vaak ontbreekt bij zowel de aanvrager als de vergunningverlener.

Technisch gezien zou alles eraan gedaan moeten worden om ZZS-stoffen te weren. Maar waar houdt het op? Als de Immissietoets voldoet? Wat zou je dan nog meer moeten of kunnen doen? Is het kijken naar bronmaatregelen en alternatieve productiemiddelen genoeg? Als je de ZZS-lijst naast de lijst met beschikbare milieukwaliteitseisen (MKE) legt zijn er weinig overeenkomsten te zien. Het aantal stoffen dat getoetst word waar geen MKE voor beschikbaar is, is vele male groter dan de stoffen waar wel een norm voor is. Dit maakt het toetsen van lozingen met behulp van de Immissietoets erg lastig. Daarnaast zijn er normen die voor zover dit technisch mogelijk is niet gehaald kunnen worden (denk aan kwik of verbindingen met polycyclische aromatische koolwaterstoffen, afgekort PAK). Kortom, er zijn nog veel onduidelijkheden bij de vergunningverleners ten aanzien van de ZZS- en opkomende stoffen.

5 Verbetervoorstellen op basis van enquête en interviews

Op basis van de enquête en de interviews zijn er enkele verbeterpunten ten aanzien van het stoffenbeleid geformuleerd. Uit de resultaten van het verkennend onderzoek kan geconcludeerd worden dat er een essentiële noodzaak is om voldoende tijd, kennis en ervaring te hebben om het stoffenbeleid in Nederland zorgvuldig toe te kunnen passen. Dit zodat het oppervlaktewater en de drinkwaterkwaliteit in Nederland beter geborgd kan worden en de KRW-doelen gehaald kunnen worden. Tijd en kennis zijn nodig om de ABM en de Immissietoets zorgvuldig toe te kunnen passen en daarmee om ZZS- en opkomende stoffen in een lozing tijdig te kunnen signaleren. Dit zodat de juiste afwegingen gemaakt kunnen worden bij de beoordeling en vergunningverlening (of ingediende melding) door deskundigen. In de volgende paragrafen worden enkele verbetervoorstellen geformuleerd die uit de resultaten van de enquête naar voren zijn gekomen.

Meer kennisontwikkeling en/of (water)specialisten bij de omgevingsdiensten

Bij de omgevingsdiensten is er nog een groot gebrek aan kennis over het stoffenbeleid. Geconcludeerd kan worden dat er een duidelijk gebrek aan (water)kennis aanwezig is binnen de omgevingsdiensten. Daarnaast wordt er nog nauwelijks aandacht besteed aan kennisontwikkeling. Het is onduidelijk of de huidige constructie met gemaakte werkafspraken tussen RWS, waterschappen en omgevingsdiensten overeind moet blijven of dat hier in de toekomst verandering in komt door bijvoorbeeld diepgaande kennisontwikkeling of het aannemen van (water)specialisten.

Verbeteren kennis(overdracht) op het gebied van opkomende stoffen

De term opkomende stoffen is in onvoldoende mate onder de aandacht gebracht bij de verschillende organisaties. Het is belangrijk om hier nog extra aandacht aan te besteden aangezien de huidige manier van kennisoverdracht als niet geheel toereikend beoordeeld kan worden. De eerste stap hierbij is bewustwording creëren bij de bestuurders met betrekking tot het adequaat uitvoeren van het stoffenbeleid en daarmee ook het belang van het reguleren en correct vergunnen van opkomende stoffen.

Rollen, taken en verantwoordelijkheden neerleggen bij de mensen met kennis

Onvoldoende kennis, draagvlak, bewustwording en capaciteit bij het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor indirecte lozingen is een risico voor de waterkwaliteit in Nederland. De gemeenten, provincies en omgevingsdiensten zijn van oorsprong geen waterkwaliteitsbeheerder, maar zijn wel verantwoordelijk voor het borgen van de waterkwaliteit. Het is daarom gewenst om de verantwoordelijkheid van alle lozingen (direct en indirect) bij de waterkwaliteitsbeheerder neer te leggen en/of duidelijk werkafspraken te maken. Het vooroverleg is een belangrijk moment om het stoffenbeleid (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen) onder de aandacht te brengen. Aangegeven wordt dat het van belang is om ook hier duidelijke werkafspraken over te maken tussen de verschillende bevoegde gezagen.

Vergroten betrokkenheid en bewustwording aspect water

Verandering bij de overheid en de omgevingsdienst is nodig. Belangrijk is dat er bewustwording wordt gecreëerd over het belang van de watercomponent bij aanvragen voor een omgevingsvergunning, maar ook bij de meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit. Dit kan gerealiseerd worden door bijvoorbeeld een campagne te beginnen om bewustwording te creëren bij de vergunningverleners, handhaving en bedrijven. Hierdoor wordt het een meer natuurlijk proces om mee te nemen in vergunningproces.

De betrokkenheid op ambtelijk niveau van de omgevingsdienst is groot. Op ambtelijk niveau van de omgevingsdienst wordt veelal gestuurd op leefbaarheid. Echter wordt dit niet altijd ondersteund door de opdrachtgever/wetgever. Het is daarom belangrijk om de betrokkenheid en bewustwording in alle lagen van de overheid te vergroten.

Meer capaciteit bij Rijkswaterstaat

Belangrijk knelpunt is de capaciteit bij RWS. De kwantitatieve onderbezetting bij RWS komt voornamelijk door het jarenlange beleid 'meer met minder'. Hierdoor is ook door de jaren heen veel kennis verloren gegaan. Alle organisatie, incl. RWS zelf, ziet dit als een belangrijk knelpunt waar snel wat aan gedaan moet worden.

Steek meer energie in relatie tussen vergunningverlener en leverancier

Juridisch gezien is de lozer (ontdoener van het afvalwater) verantwoordelijk voor het aanleveren van de juiste gegevens. Echter is de lozer in de meeste gevallen enkel een afnemer van producten. Wat hierbij opvalt, is dat het voor de afnemer/eindgebruiker (vergunninghouder) lastig is om de juiste informatie boven water te krijgen. Dit is begrijpelijk, aangezien de samenstelling van producten het bestaansrecht is van de leverancier. Deze hele ketenbenadering wordt als lastig ervaren. Aan de andere kant: als er energie wordt gestoken in een relatie tussen de vergunningverlener en de leveranciers van de producten, dan is de ervaring dat de juiste gegevens wel boven water komen. In sommige gevallen worden de productgegevens inclusief rekenbladen toegestuurd naar RWS waardoor een discussie op inhoud gevoerd kan worden met de leveranciers en een juiste beoordeling uitgevoerd kan worden. Door meer energie te steken in de relatie tussen de vergunningverlener en de leveranciers van stoffen wordt verwacht dat stofgegevens eerder vrijgegeven worden om een juiste beoordeling te kunnen doen.

Aanscherpen indieningsvereisten Activiteitenbesluit

De ABM toets wordt vanuit het Activiteitenbesluit wel gevraagd, maar het is niet altijd duidelijk op welke manier de aanvrager, vergunningverlener en/of handhaver hiermee om moet gaan. De omgevingsdienst geeft aan dat dit mogelijk voorkomen kan worden door de indieningsvereisten aan te scherpen zodat duidelijk is dat er een ABM-toetsing moet worden aangeleverd bij de aanvraag zodat het beoordeeld kan worden. Als het bedrijf moet voldoen aan het Activiteitenbesluit is nu enkel handhaving nog een instrument om bij te kunnen sturen. Onbekend is of de handhavers van de omgevingsdiensten voldoende kennis hebben om de ABM-toetsing te kunnen beoordelen.

Opstellen database met gevalideerde ABM-indelingen

Een aantal jaren geleden is er op initiatief van RWS een poging gedaan om een database van door RWS gevalideerde ABM-indelingen op te starten. Echter is dit niet van de grond gekomen. Wel zou het volgens RWS een grote meerwaarde zijn om een dergelijke database op te zetten. Een dergelijke database kan er voor zorgen dat minder ervaren personen met minder kennis wel een gedegen, door RWS goedgekeurde, beoordeling kunnen doen van stoffen.

Check effluent vaker uitvoeren

Onder andere de hulpstoffen die worden gebruikt bij een bedrijf worden getoetst conform de ABM waarna een afweging gemaakt wordt of de stof toegepast mag worden. Maar er wordt niet gekeken naar wat nog met het effluent van de afvalwaterzuivering in het oppervlaktewater terecht komt of wat er gebeurt met het afbraakproces in de afvalwaterzuivering. In sommige gevallen wordt een stof juist meer toxisch door processen in de afvalwaterzuivering (zie bijvoorbeeld de melanine-casus). Volgens RWS is het daarom van belang dat het niet blijft bij alleen het uitvoeren en beoordelen van aan ABM-toetsing en of Immissietoets. Een check bij een effluent kan zorgen voor een betere borging en bewustwording van de exacte uitstoot van een bedrijf.

Webapplicatie Immissietoets aansluiten op handboek en beleid eenduidig toepassen

De webapplicatie voor de Immissietoets is sterk verbeterd, maar er blijven nog enkele knelpunten. Zo is de tool in sommige gevallen niet gebruiksvriendelijk, bijvoorbeeld voor het bepalen van een grenswaarde voor een stof bij een bepaalde lozing.

Daarnaast sluit de webapplicatie nog niet volledig aan bij het handboek. Zo wordt er bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt tussen nieuwe of bestaande lozingen in de nieuwe handleiding. Hier wordt hier wel naar gevraagd in de webapplicatie.

Tevens is het van belang om het beleid ten aanzien van de Immissietoets eenduidig toe te passen. Voorbeeld: bij lozingen op een zijkanaal van de Maas wordt een Immissietoets uitgevoerd op de Maas omdat dit een groot ontvangend oppervlaktewater betreft. Veelal kan een lozing op een klein ontvangen oppervlaktewater (sloot, kanaaltje) op basis van de Immissietoets niet geaccepteerd worden, terwijl deze wel acceptabel is op een groot ontvangend oppervlaktewater zoals de Maas. Hierdoor wordt er in sommige gevallen voor gekozen bij een lozing op een zijkanaal van een groot ontvangend oppervlaktewater de Immissietoets uit te voeren op het grotere oppervlaktewater. Het is niet helemaal duidelijk hoe er om gegaan moet worden met dergelijke lozingen op kleinere ontvangende oppervlaktewateren. Voor de borging en verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit in Nederland is het van belang om de Immissietoets adequaat toe te passen.

6 Reflectie doelstelling

In dit hoofdstuk wordt teruggekeken naar de doelstelling van het onderzoek: het verkrijgen van een zo veelzeggend mogelijk beeld van de uitvoeringspraktijk in de vergunningverlening op watergebied met focus op de opkomende stoffen. Het onderzoek heeft diverse gebreken en hiaten gesignaleerd in de uitvoering van het huidige stoffenbeleid bij gereguleerde lozingen. Oorzaken hiervan zijn divers van aard en opgenomen in voorgaande hoofdstukken. In het inleidende hoofdstuk zijn drie vragen geformuleerd die hieronder kort en bondig worden beantwoord:

Wat is de kwaliteit in de uitvoeringspraktijk van de vergunningverlening op dit moment bij de diverse typen bevoegd gezag, zeker als het gaat om opkomende stoffen?

Er is met dit onderzoek een goed beeld verkregen van huidige uitvoeringspraktijk van de vergunningverlening op dit moment. Op basis van de resultaten van de enquête inclusief de verdiepingsslag middels de interviews is een indicatief inzicht verkregen in de hiaten en mogelijke verbeterpunten van het stoffenbeleid.

Wat is de huidige kwaliteit van de uitvoeringspraktijk met name voor deze opkomende stoffen?

Op basis van de resultaten van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit van de uitvoering van het stoffenbeleid voor verbetering vatbaar is. Ten aanzien van het kennisniveau van de beoordelaars van (in)directe lozingen zijn haalbare verbeterlagen te maken. Het aspect water heeft nog niet voldoende aandacht en niet alle organisaties en vergunningsverleners zijn zich bewust van het belang van een adequate uitvoering van het stoffenbeleid.

Indien relevant: op welke wijze kan een verbeterlag het meest effectief vormgegeven worden?

Er zijn diverse verbeterlagen aangegeven door verschillende organisaties. Een voorstel van verbeterlagen is opgenomen in de tekst van hoofdstuk 5. Hieronder wordt een korte opsomming gegeven van verschillende opties die aangegeven zijn door geënquêteerden en/of geïnterviewden voor verbeteringen ten aanzien van het stoffenbeleid:

- Meer kennisontwikkeling en/of het plaatsen van (water)specialisten bij de omgevingsdiensten;
- Verbeteren kennis(overdracht) op het gebied van opkomende stoffen;
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden neerleggen bij de mensen met kennis;
- Vergroten betrokkenheid en bewustwording aspect water bij bestuurders en op de werkvloer van de uitvoerende instanties;
- Meer capaciteit bij RWS;
- Steek meer energie in relatie tussen vergunningverlener en leverancier;
- Bewustwording bij melder met betrekking tot de indieningsvereisten in het Activiteitenbesluit vergroten;
- Opstellen database met gevalideerde ABM-indelingen;
- Check effluent vaker uitvoeren;
- Webapplicatie Immissietoets aansluiten op handboek en beleid eenduidig toepassen.

Evaluatie uitvoeringspraktijk stoffenbeleid

Bijlage 1: Opzet enquête

EVALUATIE KWALITEIT UITVOERINGSPRAKTIJK STOFFENBEHEER WATERBEHEER

Geachte mevrouw, meneer,

Graag nodigen we u uit om de enquête in te vullen. U krijgt tijdens deze enquête voorafgaand aan de vragen waar nodig een beknopte uitleg over de materie. Tevens kunt u zowel open, gesloten en meerkeuze vragen verwachten.

De vragen zijn verdeeld over de volgende onderwerpen:

- * Algemene (inhoudelijke) vragen
- * Vragen over uw ervaringen met de Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM)
- * Vragen over uw ervaringen met de Immissietoets
- * Vragen over uw ervaringen met opkomende stoffen
- * Vragen over kansen tot verbetering ten aanzien van het stoffenbeleid

Uw input wordt zeer gewaardeerd en zal een waardevolle bijdrage leveren aan het verbeteren van het stoffenbeleid in het waterbeheer in Nederland.

Mocht u nog vragen hebben, neem dan contact op met Cathelijne Dreissen (cathelijne.dreissen@rhdhv.com).

Alvast bedankt voor het invullen van de enquête,
Cathelijne Dreissen, Caroline Wildeboer en Michiel van der Meer

*Vereist

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

ALGEMENE VRAGEN

1.

Waar bent u werkzaam? **Markeer slechts één ovaal.*

- bij een omgevingsdienst / regionale uitvoeringsdienst
- bij een waterschap
- bij een provincie
- bij een dienst van Rijkswaterstaat
- gemeente
- Anders: _____

2.

Wat is uw rol/functie? *

_____

3.

Welke van de onderstaande werkzaamheden behoort tot uw taken en verantwoordelijkheden? (meerdere antwoorden mogelijk) **Vink alle toepasselijke opties aan.*

- behandelen van meldingen van directe lozingen
- behandelen van meldingen van indirecte lozingen
- adviseren bij meldingen van directe lozingen
- adviseren bij meldingen van indirecte lozingen
- behandelen van vergunningaanvragen van directe lozingen
- behandelen van vergunningaanvragen van indirecte lozingen
- adviseren bij vergunningaanvragen van directe lozingen
- adviseren bij vergunningaanvragen van indirecte lozingen
- verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater
- verantwoordelijk voor actueel houden van wet- en regelgeving
- Anders: _____

4.

Hoeveel jaren ervaring heeft u in deze rol/functie? **Markeer slechts één ovaal.*

- 1-3 jaar ervaring
- 3-5 jaar ervaring
- 5-10 jaar ervaring
- 10 - meer jaren ervaring
- Anders: _____

ALGEMENE INHOUDELIJKE INLEIDING

Het stoffenbeleid in het waterbeheer is er op gericht dat lozingen op het oppervlaktewater geen negatieve gevolgen hebben op de waterkwaliteit. De waterkwaliteitbeheerders in Nederland hebben de taak om de waterkwaliteit te handhaven danwel te verbeteren.

Ten behoeve van het beoordelen van zowel directe als indirecte lozingen op het oppervlaktewater zijn er twee belangrijke instrumenten beschikbaar gesteld voor het stoffenbeleid in het waterbeheer:

1. Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) en;
2. het Handboek Immissietoets.

Hierbij zorgen recente praktijkervaringen ervoor dat er steeds meer aandacht is voor de zogenoemde 'opkomende stoffen'. Dit zijn stoffen waarvan de schadelijkheid nog niet is vastgesteld, maar waarvan het vermoeden bestaat dat ze wel schadelijk kunnen zijn voor de mens en het ecosysteem. Het begrip opkomende stoffen hangt nauw samen met de ABM en de Immissietoets. Deze drie begrippen, (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen) spelen een belangrijke rol bij de waterkwaliteitbeheerders en maken deel uit van hun werkzaamheden.

5.

Hoeveel dagen per week bent u gemiddeld inhoudelijk bezig met de onderwerpen: ABM, Immissietoets en opkomende stoffen? *

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Zeer weinig (minder dan een halve dag)	Weinig (minder dan een hele dag)	Neutraal (2 dagen)	Vaak (2-4 dagen)	Zeer vaak (5 dagen)
ABM	☐	☐	☐	☐	☐
Immissietoets	☐	☐	☐	☐	☐
Opkomende stoffen	☐	☐	☐	☐	☐

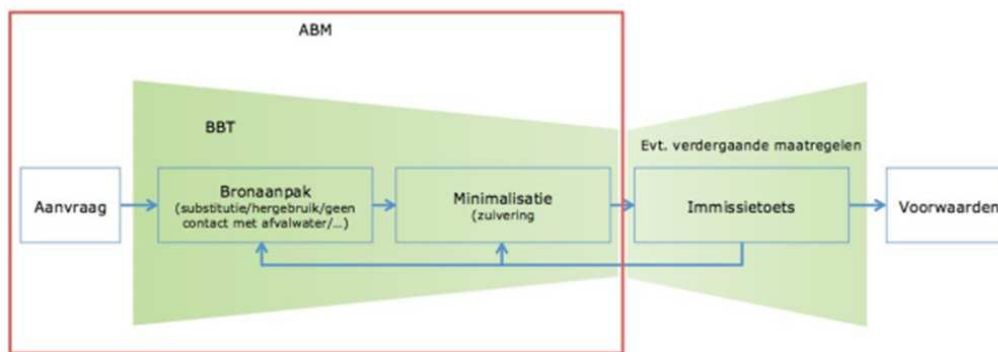
INFORMATIE OVER DE ALGEMENE BEOORDELINGSMETHODIEK (ABM)

Voor het bepalen van de invloed van een stof op het milieu is de ABM ontwikkeld. Door middel van de ABM worden stoffen / mengsels op basis van de stofgegevens ingedeeld in zowel klassen (1 t / m 5) als de saneringsinspanning (Z, A, B of C).

De indeling in waterbezwaarlijkheidsklassen geeft globaal richting aan de saneringsinspanning die mag worden verlangd bij lozing van betreffende stoffen / mengsels. De saneringsinspanning geeft het niveau aan van de inspanning die moet worden geleverd om de lozing van stoffen / mengsels te verminderen. Daarbij geldt dat hoe waterbezwaarlijker stoffen / mengsels zijn, hoe groter de saneringsinspanning die verlangd mag worden. Bij het bepalen van de saneringsinspanning die met elk van deze vier categorieën gepaard gaat, wordt gekeken naar de mogelijkheden van bronaanpak (substitutie en procesaanpassing) en minimalisatie (zuivering van de afvalwaterstroom). Voorop staat dat daarbij de beste beschikbare technieken (BBT) moeten worden toegepast; de saneringsinspanning geeft richting aan de keuze uit technieken die als BBT gekwalificeerd kunnen worden.

De ABM gaat niet in op de restlozing; deze beoordeling vindt plaats met behulp van de Immissietoets. De ABM is per 1 juli 2016 is geactualiseerd.

Bron: Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) 2016 - (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, R.P.M. Berbee, 16 maart 2016)

VRAGEN OVER ERVARINGEN MET DE ABM

6.

Bent u bekend met de ABM? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Anders: _____

7.

Wist u dat er een nieuwe ABM beschikbaar is sinds juli 2016? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Anders: _____

8.

Zo ja, hoe bent u op de hoogte gesteld van de nieuwe ABM? *

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Workshops
- Nieuwsbrieven
- Persberichten
- Congres
- Collega's
- Leidinggevende(n)
- Ik ben niet op de hoogte gesteld
- Anders: _____

9. **Bent u op de hoogte van de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe ABM? ***

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Anders: _____

10. **Hoe bent u geïnformeerd over de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe ABM? ***

_____

_____

_____

_____

_____

INFORMATIE OVER DE ABM-TOOL

Voor de nieuwe ABM is op basis van Excel een programma beschikbaar gesteld om de waterbezwaarlijkheid van stoffen/mengsels vast te stellen. De ABM-tool deelt stoffen/mengsels in zowel klassen (1 t/m 5) als de saneringsinspanning (Z, A, B of C). De tool kan worden toegepast door aanvragers voor de onderbouwing van een aanvraag van een vergunning. Het bevoegd gezag past de tool toe ter verificatie.

11. **Hebt u reeds gebruik gemaakt van de nieuw ontwikkelde ABM-tool ? ***

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Ik ken deze nieuwe ontwikkelde ABM-tool niet
- Anders: _____

12.

Indien u niet alle informatie voor de verificatie van een ABM toets krijgt aangeleverd, hoe bent u daarmee omgegaan? *

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Ze ze lden	Zelden	Neutraal	Vaak	Ze er vaak
Ik heb zelf een afweging gemaakt met de beschikbare gegevens	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb zelf de ontbrekende gegevens opgezocht	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb aanvullende informatie aangevraagd	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb advies ingewonnen bij een collega binnen de EIGEN organisatie	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb advies ingewonnen bij een EXTERNE adviseur	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de aanvraag buiten behandeling gelaten / negatief besluit genomen	☐	☐	☐	☐	☐

13.

Hoe vaak hebt u bij de beoordeling advies gevraagd over de ABM toets aan een adviseur (waterschap/Rijkswaterstaat/externe adviseur)? *

Markeer slechts één ovaal.

	1	2	3	4	5	
Ze er zelden	☐	☐	☐	☐	☐	Ze er vaak

14.

Bij welke adviseur heeft u advies gevraagd? (meerdere antwoorden zijn mogelijk) *

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Waterschap
- Rijkswaterstaat
- Externe adviseur
- N.v.t.
- Anders: _____

15.

Hoe bruikbaar was het advies over de ABM toets? *

Markeer slechts één ovaal.

	1	2	3	4	5	
Ze er slecht bruikbaar	☐	☐	☐	☐	☐	Ze er goed bruikbaar

16.

Waarom was het advies van de ABM toets bruikbaar? *

17.

Welke stappen doorloopt u nadat u het advies over de ABM hebt ontvangen? *

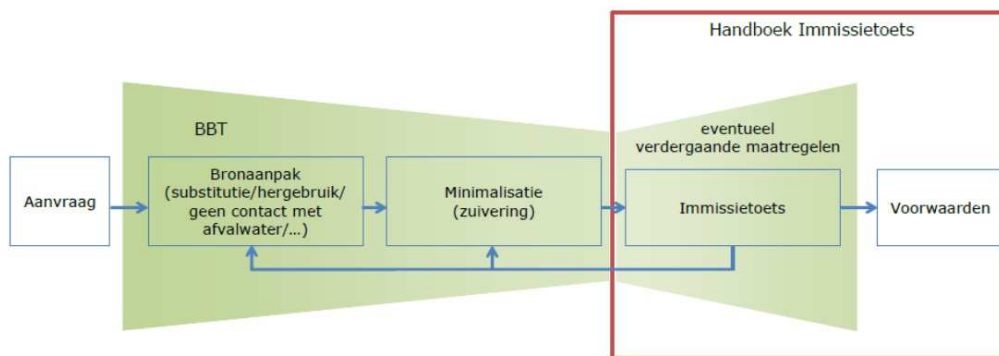

INFORMATIE OVER DE IMMISSIETOETS

Voor een lozing op het oppervlaktewater dienen de stoffen in het afvalwater volgens het Handboek Immissietoets (2016) te worden getoetst om het effect van de lozing op het oppervlaktewater inzichtelijk te maken. De Immissietoets is een hulpmiddel om de toelaatbaarheid van een restlozing (de lozing die overblijft na toepassing van BBT) op het oppervlaktewater te beoordelen. Deze Immissietoets dient de afstemming tussen de waterkwaliteitsdoelstellingen en de daarvoor benodigde emissiereductie inzichtelijk te maken. Het doel van een Immissietoets is het bepalen of de lozing negatieve effecten heeft op de waterkwaliteit of dat de negatieve effecten beperkt of afwezig zijn en de lozing aanvaardbaar is.

Bron: Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) 2016 - (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, R.P.M. Berbee, 16 maart 2016)

VRAGEN OVER ERVARINGEN MET DE IMMISSIETOETS

18.

Bent u bekend met de Immissietoets? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

19.

Wist u dat er een nieuwe Immissietoets beschikbaar is sinds juli 2016? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

20.

Zo ja, hoe bent u op de hoogte gesteld van de nieuwe Immissietoets? **Vink alle toepasselijke opties aan.*

- Workshops
- Nieuwsbrieven
- Persberichten
- Congres
- Collega's
- Leidinggevende(n)
- Ik ben niet op de hoogte gesteld
- Anders: _____

21.

Bent u op de hoogte van de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe Immissietoets? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

22.

Hoe bent u bekend geraakt met de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe Immissietoets? *

23.

Hebt u gebruik gemaakt van de geüpdatet webapplicatie van Rijkswaterstaat? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Ik ken deze geüpdatet webapplicatie van Rijkswaterstaat niet
- Anders: _____

24.

Indien u niet alle informatie voor een Immissietoets krijgt aangeleverd, hoe bent u daarmee omgegaan? **Markeer slechts één ovaal per rij.*

	Ze zelden	Zelden	Neutraal	Vaak	Ze vaak
Ik heb zelf een afweging gemaakt met de beschikbare gegevens	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb zelf de ontbrekende gegevens opgezocht	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb aanvullende informatie aangevraagd	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb advies ingewonnen bij een collega binnen de EIGEN organisatie	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb advies ingewonnen bij een EXTERNE adviseur	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de aanvraag buiten behandeling gelaten / negatief besluit genomen	☐	☐	☐	☐	☐

25.

Hoe vaak hebt u bij de beoordeling advies gevraagd over de Immissietoets aan een adviseur (waterschap / Rijkswaterstaat / externe adviseur)? **Markeer slechts één ovaal.*

	1	2	3	4	5	
Ze zelden	☐	☐	☐	☐	☐	Ze vaak

26.

Bij welke adviseur hebt u advies gevraagd? (meerdere antwoorden zijn mogelijk) **Vink alle toepasselijke opties aan.*

- Waterschap
- Rijkswaterstaat
- Externe adviseur
- N.v.t.
- Anders: _____

27.

Hoe bruikbaar was het advies over de Immissietoets? **Markeer slechts één ovaal.*

	1	2	3	4	5	
Zeer slecht bruikbaar	☐	☐	☐	☐	☐	Zeer goed bruikbaar

28.

Waarom was het advies van de Immissietoets bruikbaar? *

29.

Welke stappen doorloopt u nadat u het advies over de Immissietoets hebt ontvangen? *

INFORMATIE OVER OPKOMENDE STOFFEN

Door het verbeteren van bestaande analysetechnieken en het ontwikkelen van nieuwe analysetechnieken worden steeds meer stoffen in steeds lagere concentraties in afvalwater gedetecteerd. Het verruimen van de stoffenkennis en recente praktijkervaringen zorgen ervoor dat er meer aandacht voor deze stoffen is. Een aantal van deze stoffen zijn niet beoordeeld tijdens de aanvraag en het verlenen van de vergunning. Dit betreft met name de groep van zogenoemde opkomende stoffen. Dit zijn stoffen waarvan de schadelijkheid nog niet is vastgesteld, maar waarvan het vermoeden bestaat dat ze wel schadelijk kunnen zijn voor de mens en het ecosysteem. Deze groep stoffen is nog niet onderkend in het waterkwaliteitsbeleid.

VRAGEN OVER OPKOMENDE STOFFEN

30.

In hoeverre bent u bekend met het begrip opkomende stoffen? **Markeer slechts één ovaal.*

	1	2	3	4	5	
Ik ben helemaal niet bekend met opkomende stoffen	☐	☐	☐	☐	☐	Ik ben zeer bekend met opkomende stoffen

WAAR KOMT U OPKOMENDE STOFFEN TEGEN?

Er zijn bij de aanvraag voor een directe of indirecte lozing diverse momenten waarop u in aanraking kunt komen (of reeds bent gekomen) met het begrip opkomende stoffen.

31.

Indien u te maken hebt gehad met opkomende stoffen, in welke bedrijfstakken bent u die dan tegengekomen? (meerdere antwoorden mogelijk) *

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Chemische industrie
- Metaal industrie
- Papier industrie
- Grafische industrie
- Afvalverwerking (recycling)
- N.v.t
- Anders: _____

32.

In welke fase van de behandeling van een aanvraag (of daarna) komt volgens uw ervaring naar voren dat er sprake is van opkomende stoffen in de lozing? *

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Ze ze lden	Zelden	Neutraal	Vaak	Ze er vaak
Tijdens het vooroverleg	☐	☐	☐	☐	☐
Tijdens de bestudering van de ingediende melding / aanvraag	☐	☐	☐	☐	☐
Na het ingewonnen advies	☐	☐	☐	☐	☐
Na het bespreken van een concept beschikking	☐	☐	☐	☐	☐
Na het verlenen van een vergunning	☐	☐	☐	☐	☐
Tijdens de handhaving	☐	☐	☐	☐	☐
Door een incident	☐	☐	☐	☐	☐
Door de drukte van de dagelijkse werkzaamheden	☐	☐	☐	☐	☐

33.

Indien uw bovenstaande antwoord er niet bij staat, licht hieronder nader toe. *

_____

_____

_____

_____

_____

34. **Hebt u ervaring of suggesties zodat opkomende stoffen eerder gedetecteerd kunnen worden? ***

_____

_____

_____

_____

_____

35. **Kunt u in maximaal 10 stappen beschrijven hoe u de opkomende stoffen beoordeeld? ***

_____

_____

_____

_____

_____

KANSEN TOT VERBETERING BIJ HET BEOORDELEN VAN DE ABM, IMMISSIE TOETS EN OPKOMENDE STOFFEN

---

36. **Maak een rangschikking van 1 t/m 8 waarmee u het meest geholpen bent. Voorbeeld: indien u het meest geholpen bent met 'meer beschikbare tijd en budget' - geef dit aan met een '1' (1 = meest van toepassing en 8 = minst van toepassing). ***

Markeer slechts één ovaal per rij.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Verlengen van de doorlooptijd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meer beschikbare tijd en budget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meer beschikbare tijd voor advies door externe adviseurs	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meer mogelijkheden om kennis te ontwikkelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meer mogelijkheden van inzet van derden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meer mogelijkheden tot het vinden van informatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hogere betrouwbaarheid van de beschikbare informatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Minder politieke druk en / of maatschappelijk druk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

37.

In hoeverre zou u over de onderwerpen (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen) meer kennis willen ontwikkelen? *

38.

In hoeverre hebt u ideeën of suggesties voor verbeteringen in het huidige stoffenbeleid? *

39.

In hoeverre hebt u voorbeelden van beoordelingen van aanvragen waarin deze verbeteringen zijn toegepast? *

40.

Hebt u een voorbeeld waarbij de nieuwe ABM is toegepast bij de beoordeling van opkomende stoffen? *

AFSLUITENDE VRAGEN

Op basis van deze enquête gaan wij een aantal (telefonische) interviews afnemen. Mogelijk wordt u hiervoor uitgenodigd. Uw bijdrage is belangrijk. Mocht u echter niet willen meewerken aan de interviews dan kunt u dat aangeven. Uw beslissing wordt gerespecteerd.

41.

Zou u willen deelnemen aan een (telefonisch) interview? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

42.

Hebt u voorbeelden van aanvragen waarover u tevreden bent of aanvragen die vatbaar zijn voor verbeteringen m.b.t. het stoffenbeleid? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

43.

Zouden wij een van deze aanvragen in mogen zien? **Markeer slechts één ovaal.*

- Ja
- Nee
- Anders: _____

44.

Indien u ja heeft geantwoord, wat is uw e-mailadres? *

_____

Mogelijk gemaakt door

Evaluatie uitvoeringspraktijk stoffenbeleid

Bijlage 2: Resultaten enquête

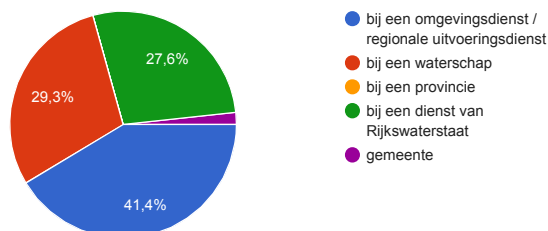
EVALUATIE KWALITEIT UITVOERINGSPRAKTIJK STOFFENBEHEER WATERBEHEER

58 reacties

ALGEMENE VRAGEN

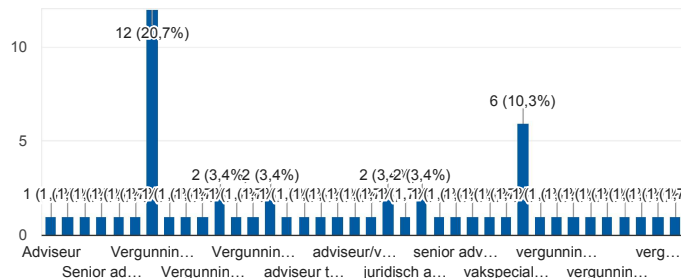
Waar bent u werkzaam?

58 reacties

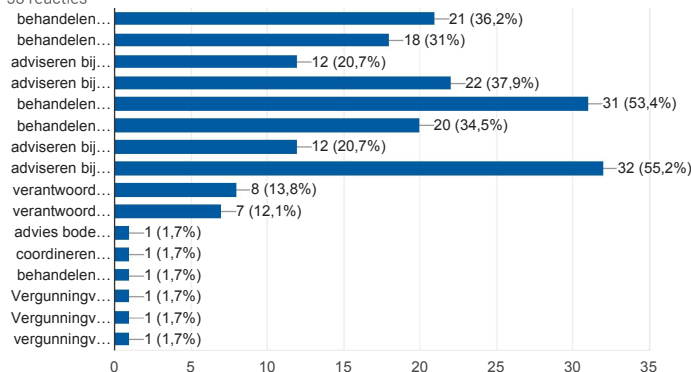
Wat is uw rol/functie?

58 reacties

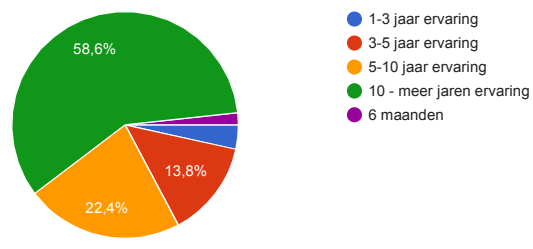
Welke van de onderstaande werkzaamheden behoort tot uw taken en verantwoordelijkheden? (meerdere antwoorden mogelijk)

58 reacties

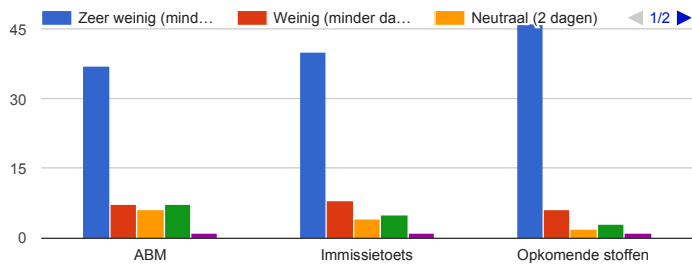
Hoeveel jaren ervaring heeft u in deze rol/functie?

58 reacties

ALGEMENE INHOUDELIJKE INLEIDING

Hoeveel dagen per week bent u gemiddeld inhoudelijk bezig met de onderwerpen: ABM, Immissietoets en opkomende stoffen?

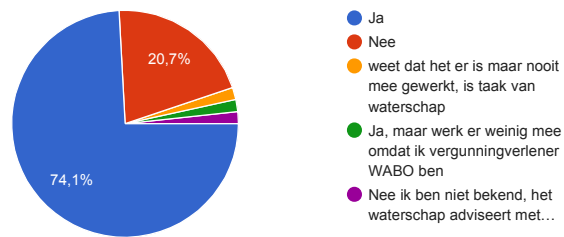

INFORMATIE OVER DE ALGEMENE BEOORDELINGSMETHODIEK (ABM)

VRAGEN OVER ERVARINGEN MET DE ABM

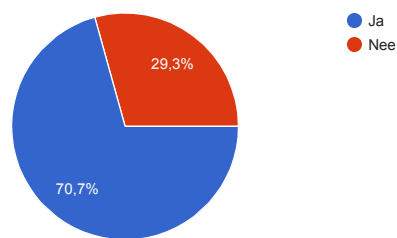
Bent u bekend met de ABM?

58 reacties

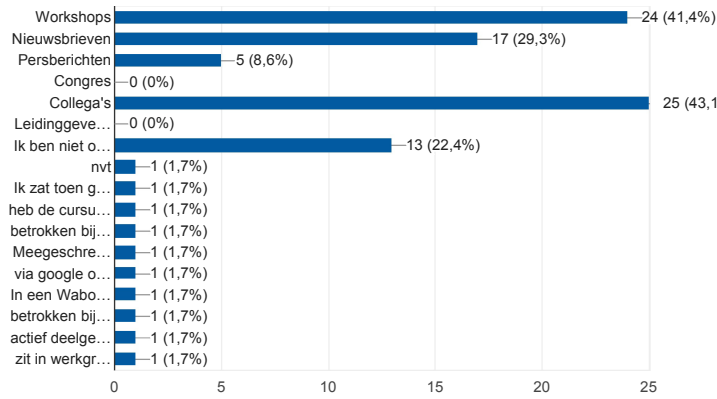
Wist u dat er een nieuwe ABM beschikbaar is sinds juli 2016?

58 reacties

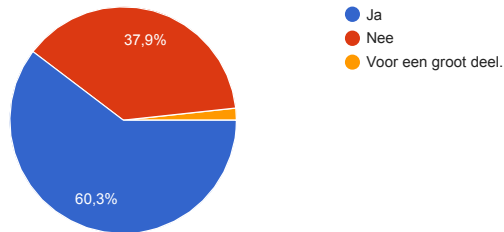
Zo ja, hoe bent u op de hoogte gesteld van de nieuwe ABM?

58 reacties

Bent u op de hoogte van de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe ABM?

58 reacties

Hoe bent u geïnformeerd over de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe ABM?

58 reacties

niet
(7)

nee
(3)

nvt
(3)

Workshop
(2)

Niet
(2)

Cursus/workshop

middels een
nieuwsbrief en via onze branchevereniging

workshops,
collega's, WV

Workshops

Tijdens
een workshop

Ik
heb vooral naar de transponeringstabel gekeken in de uitleg.

Omdat
er binnen onze RUD maar weinig met de ABM moet worden gewerkt is er weinig
ervaring en zijn derhalve niet alle verschillen tussen oude en nieuwe ABM
voldoende bekend.

Niet
geïnformeerd.

Door
mijzelf in te lezen op het onderwerp en door het volgen van een
Workshop

workshop

vaak

N.V.T.

betrokken
bij het opstellen van de ABM

Meegescreven
+ workshop (gevolgd en medetrainer)

er
is mij een workshop aangeboden waar ik helaas niet naar toe kon gaan vanwege
andere prioriteiten op dat moment

vernomen
van collega's en in de cursus

Nvt

Zelf via
info Mill opgezocht

Via
een workshop ben ik hierover geïnformeerd

Ik
heb vernomen dat er verschillen zijn van een collega, maar weet niet welke dat
zijn.

zelfstudie
en collega's

Deelname
aan de werkgroep ABM en workshop

informatie
uit workshop ministerie gevolgd door collega's

inhoudelijke
workshops gevolgd

Een
collega van mij was betrokken bij het tot stand komen van de nieuwe
ABM

Workshop
over de nieuwe.

zie
bovenstaande antwoord

Me
zelf eigen gemaakt en via infomil site

niet
dus

landelijke
werkgroep

Via
infomil/helpdeskwater en zelf volgen van een training.

Workshop
door RWS 26 mei 2016 in Utrecht

n.v.t.
Hierover vraag ik advies aan de waterkwaliteitsbeheerder.

ik
heb een workshop gevolgd bij RWS, ik ken de oude ABM en ken de nieuwe
ABM.

Primair
door deelname aan de werkgroep + aandachtspunt in de workshop.

presentatie
van een ingehuurde collega van Antea Group

collega's

zelf
uitzoeken

bestudering
oude en nieuwe ABM

in
workshops

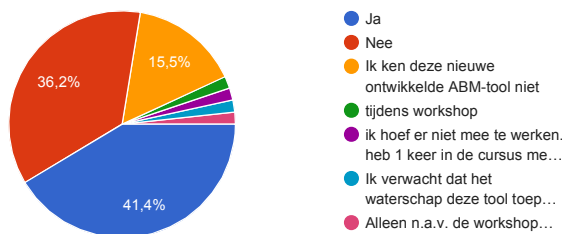

via
werkgroep ABM

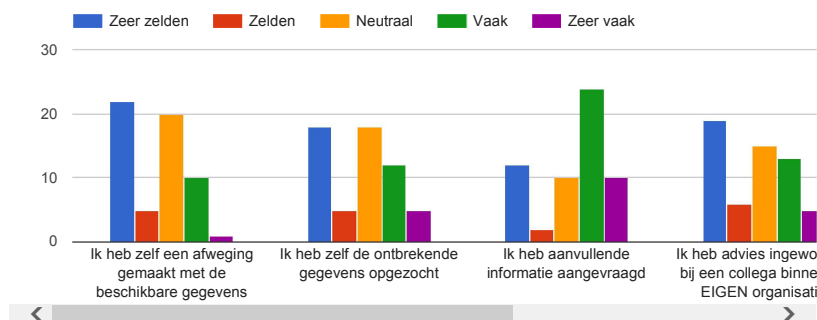
INFORMATIE OVER DE ABM-TOOL

Hebt u reeds gebruik gemaakt van de nieuw ontwikkelde ABM-tool ?

58 reacties

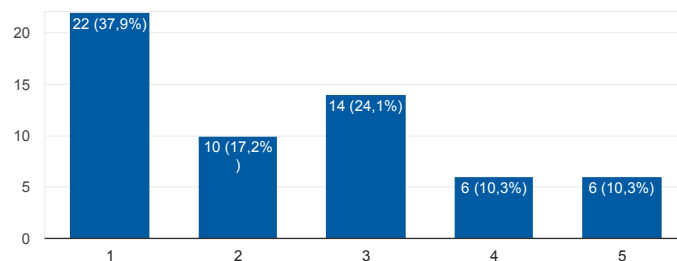

Indien u niet alle informatie voor de verificatie van een ABM toets krijgt aangeleverd, hoe bent u daarmee omgegaan?

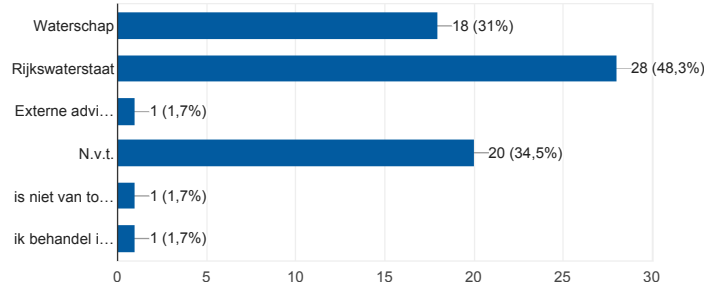
Hoe vaak hebt u bij de beoordeling advies gevraagd over de ABM toets aan een adviseur (waterschap/Rijkswaterstaat/externe adviseur)?

58 reacties

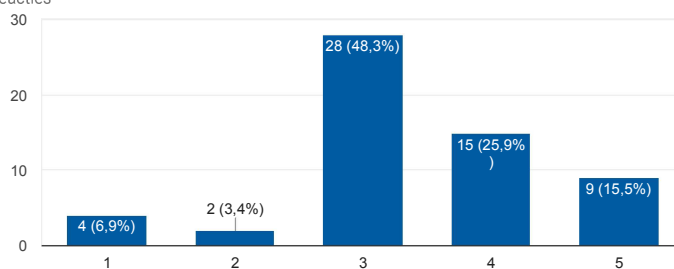
Bij welke adviseur heeft u advies gevraagd? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

58 reacties

Hoe bruikbaar was het advies over de ABM toets?

58 reacties

Waarom was het advies van de ABM toets bruikbaar?

58 reacties

nvt
(9)n.v.t.
(2)Als
onderdeel van de vergunningJuiste
indeling van de stof bewerkstelligen door te communiceren met het adviesbureau
van de aanvrager.Het
gaf mij de mogelijkheid de aanvraag beter te beoordelen op
waterbezwaarlijkheidDe
adviseur van WV is een wandelende encyclopedie. Kan dus al snel zeggen of een
stof wel of geen problemen oplevertVoldoende
informatie om een beoordeling te kunnen doen.Ik
weet bij wie ik moet zijn... .Omdat
het me verder helpt in discussies met bedrijvenDeskundig
en adequaatDe
wettelijke adviseurs hebben kennis van zaken en geven een deskundig en bruikbaar
advies.Omdat
ik er zelf te weinig kennis van heb en op het advies afa dat ik nodig heb voor
de vergunninggaf
inzicht in de bezwaarlijkheid voor oppervlaktewaterHet
advies van het Waterschap kan ik direct gebruiken.goede
indicatie over toxiciteit en fysische eigenschappenmijn
antwoord op deze vraag kan niet objectief zijnkennis
en ervaringIndien
info ontbreekt gebruiken we het worst case scenario. Het is ondoenlijk om voor
veel stoffen advies te vragen.Wordt
geholpen om de juiste vragen te stellen aan de leverancier. Het gaat soms heel
erg de diepte in ten aanzien van de chemische structuur om effecten te kunnen
inschatten.

ABM

is niet geschikt voor alle stoffen vanwege ontbreken data; een meer pragmatische benadering helpt dan om toch tot een oordeel te komen; de methodiek vraagt specialisme dat ik zelf te weinig op doe in de praktijk

ik

kan deze vraag niet beantwoorden omdat ik geen beoordelingen doe

Nvt

bevestiging
of de ingezette weg goed was.

Advies

die je krijgt is altijd bruikbaar

Het

gaf mij handvatten om verder te gaan met opvragen nadere gegevens

gaf

duidelijkheid over de toelaatbaarheid van een bepaalde stof

Vraag

n.v.t., er is geen advies gevraagd

n.v.t.

wij zijn zelf wettelijke adviseur binnen de Wabo- procedure

Kon

letterlijk overgenomen worden in de vergunning

Sterk

wisselende kwaliteit, waardoor regelmatig navraag noodzakelijk is

NVT, geen

extern advies gevraagd over de werking van ABM toets

het

helpt met de beslissing te maken over welke zuiveringsniveau nodig is

zij zijn

expert

Het

waterschap toetst aanvragen en meldingen inhoudelijk en adviseert de omgevingsdienst

gegevens

werden aangevuld

snap

vraag niet in relatie tot antwoord op vorige vraag

bruikbaar,

indien informatie gewenst overleg met collega of eigen stoffenspecialist

n

nuttig

Aangezien

ik nog geen advies heb aangevraagd neutraal voor 3 gekozen. Ik miste hier de n.v.t. mogelijkheid.

Dat

is hun expertise en niet het mijne. Wel zijn geadviseerde voorschriften vaak niet een op een op te nemen. Soms is de onderbouwing waarom eisen worden opgelegd onvoldoende.

ik

wacht nog op advies van de helpdeskwater. Gaat over lozing van nalooiing van leer. een lozing van 125 m3/jaar. bedrijf heeft een fysisch/chemische zuivering. Noodzaak van bepaling van Z stoffen snap ik. Noodzaak van indeling van alle stoffen zie ik niet. zeker gezien de tijd die ermee gemoed gaat om alle gegevens op te zoeken om het excell bestand in te kunnen vullen. De uitkomst daarna staat bij dit bedrijf eigenlijk al vast, zuiveringstechnische voorziening voldoet aan stand der techniek en het is een zeer kleine lozing.

Concreet,

geeft oplossing voor vragen over knelpunten.

goede

onderbouwing

deze

situatie heeft zich nog niet voorgedaan

advies

afkomstig van inhoudelijk deskundige ABM-beleid

duidelijk
& uitvoerbaar

weet
niet of ANM is doorlopen bij waterschap

geen

Welke stappen doorloopt u nadat u het advies over de ABM hebt ontvangen?

58 reacties

nvt
(9)

n.v.t.
(2)

neem
het op in de vergunning

Communiceren
met de aanvrager, het advies is de basis voor de beoordeling van de aanvraag.

toetsen
kijken naar de referentie en het effect op het oppervlaktewater
bepalen

Verwerken
in de overweegingen beschikking

Als
het advies bruikbaar is neem ik dat op in de watervergunning.

verder
met de (concept)aanvraag beoordelen (ik snap deze vraag niet goed)

Na de ABM ik
verder met de inhoudelijke beoordeling van de vergunningaanvraag. Nadenken over
emissie-immissietoets enzo.

Verder
afhandelen van aanvraag

Advies
wordt in vrijwel alle gevallen conform overgenomen. Zie hiervoor ook het
antwoord op de vorige vraag.

Neem
het advies door, bestudeer het, vraag indien nodig de adviseur om
verduidelijking, neem het advies over in de vergunning

verwerken
in de vergunning

Dit
is meestal in het kader van een Wabo aanvraag. Het advies wordt dan gebruikt
voor volledigheid dan wel het opstellen van een (ontwerp)beschikking.

afhankelijk
van advies

-

verwerk
advies in het besluit

Toetsing
aan best bestaande techniek welke correspondeert met de ABM classificatie en dit
vastleggen in de vergunning of advies

Ik
informeer de aanvrager over mijn bevindingen. Verzoek om aanvullende informatie.
Aangezien dit vaak confidentiële informatie betreft, geef ik de mogelijkheid aan
dat leveranciers de aanvullende informatie direct bij mij aanleveren.

toetsen
juistheid gegevens en conclusie; evt. advies vragen; noodzaak immissietoets en
ecologische toets beoordelen en evt. vervolgstappen nemen in toetsproces; daarna
besluit nemen op aanvraag

kan
ik niet beantwoorden

Nvt

verwerken in
vergunning

de
volgende stap is het advies verwerken in de aangevraagde vergunning

Het
stroomschema van de oude methode

betrek
het bij de beoordeling van een melding/aanvraag en verwerk het zonodig in de
vergunningvoorwaarden.

Vraag
n.v.t.

n.v.t.
wij zijn zelf wettelijke adviseur binnen de Wabo- procedure

Controleren
advies, tekstueel en qua layout aanpassen en opnemen in vergunning

beoordelen
hoe het advies in de (ontwerp-) beschikking kan worden ingebouwd en of dat een
coherent verhaal is in combinatie met de rest van de (ontwerp-)
beschikking.

NVT,
geen extern advies gevraagd over de werking van ABM toets

de
beoordelen als de stof kan gelost worden na de aangevend zuivering

inpassen in
vergunning, basis voor maatwerk of basis voor accepteren besluit

Het
advies van het waterschap wordt gewoon overgenomen indien er niets gekst instaat
anders bespreken wij dit met het waterschap en mogen zij het gaan
toelichten.

nagaan
of alle gegevens juist zijn en indien mogelijk gebruiken

zie
vorige antwoord

je
stelt bedrijf op hoogte van uitkomst verwerkt dit via normale
procedure

Advies
beoordelen en in eventueel in afstemming met de interne adviseurs (Kennis &
Advies en/of waterbeleid / Z&R) bepalen hoe hiermee om te gaan.

alle

Aangezien
ik nog geen advies heb ontvangen kan ik niet aangeven welke stappen ik doorlopen
zou hebben. Ik kan wel aangeven dat de stappen die doorlopen moeten worden
afhankelijk zijn van het type advies. Is er meer informatie nodig dan zal ik
daar om verzoeken. En wanneer een indirecte lozing aan bepaalde eisen moet
voldoen zullen deze aan de wabo-vergunning worden verbonden.

Ik
ontvang niet een toets sec op ABM. Ik ontvang een voorstel met overwegingen
waarom welke eisen op te leggen.

is
afhankelijk van het antwoord.

advies
verwerken en beoordeling afronden

gesprek
met ondernemer en waterschap

dan
afwegen welke saneringsinspanning de aanvrager moet aanhouden

terugkoppelen
met indiener melding, melding mogelijke verder laten aanvullen en verwerken tot
beoordeling

bestuderen,
toepassen

indien
nodig vraag om aanvullende gegevens aanvrager

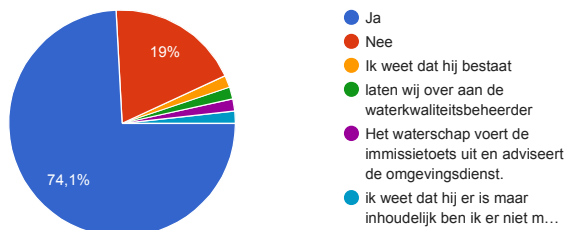
beoordeling
waterkwaliteitsbezikbaarheid en saneringsinspanning

INFORMATIE OVER DE
IMMISSIE TOETS

VRAGEN OVER ERVARINGEN MET DE
IMMISSIE TOETS

Bent u bekend met de Immissietoets?

58 reacties

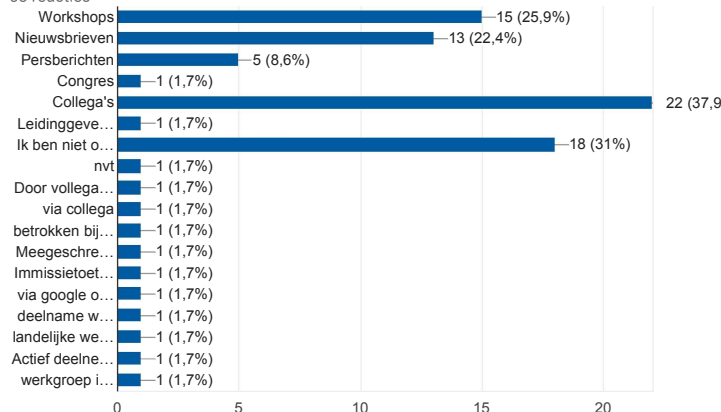
Wist u dat er een nieuwe Immissietoets beschikbaar is sinds juli 2016?

58 reacties

Zo ja, hoe bent u op de hoogte gesteld van de nieuwe Immissietoets?

58 reacties

Bent u op de hoogte van de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe Immissietoets?

58 reacties

Hoe bent u bekend geraakt met de VERSCHILLEN tussen de oude en de nieuwe Immissietoets?

58 reacties

nvt
(9)

niet
(7)

n.v.t.
(2)

nee

Door de
cursus en door het gebruik van de tools

interne
voorlichting

collega's,
WVL

In
de nieuwe immissietoets worden onder andere deze verschillen genoemd.

Workshop en
via collega's (WVL)

Niet
heel erg

Lezen
van nieuwe immissietoets

Via
publicaties.

Niet
geinformeerd

via
workshop

workshops,
collegas, Dju

via
collega

betrokken
bij de opstelling

Verdieping
in de praktijk

Meegescreven
+ workshop

ik
ben niet bekend

Nvt

via
collega die deze toets uitvoert voor vergunningverlening

Ik
ben niet bekend met de verschillen

Niet
bekend

cursusmiddag
RWS

via
collega's van WVL

Deelname
werkgroep

zie vraag hierboven, niet op de hoogste van de verschillen

inhoudelijke workshops

Niet

Via een betrokken collega een workshops

Collega's

niet bekend

infamil en collega's

landelijke werkgroep

Werk er zelf mee, de handleiding en de nieuwe rekentool

n.v.t. Hierover vraag ik advies aan de waterkwaliteitsbeheerder.

deelname werkgroep + workshop

presentatie van een ingehuurde collega van Antea Group

zelf lezen

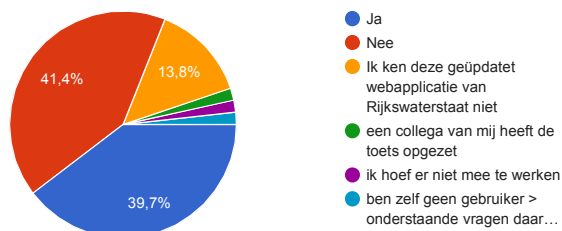
via collega's

in workshop

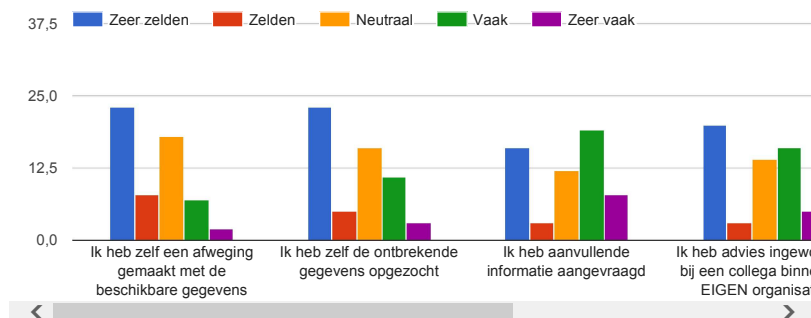
werkgroep immisietoets

Hebt u gebruik gemaakt van de geüpdatet webapplicatie van Rijkswaterstaat?

58 reacties

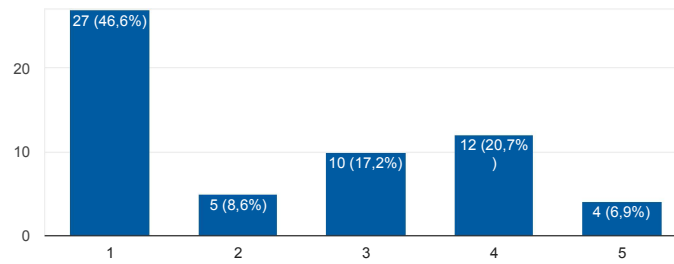
Indien u niet alle informatie voor een Immissietoets krijgt aangeleverd, hoe bent u daarmee omgegaan?

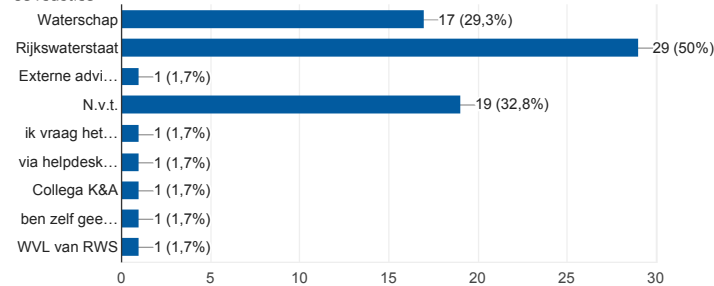
Hoe vaak hebt u bij de beoordeling advies gevraagd over de Immissietoets aan een adviseur (waterschap / Rijkswaterstaat / externe adviseur)?

58 reacties

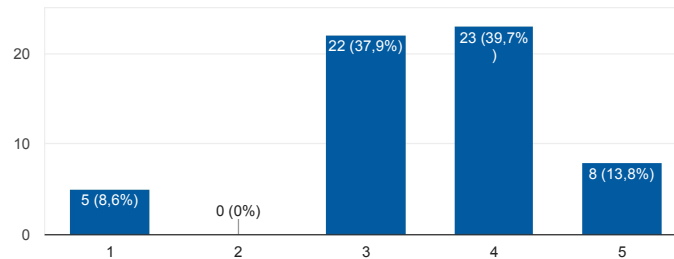
Bij welke adviseur hebt u advies gevraagd? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

58 reacties

Hoe bruikbaar was het advies over de Immissietoets?

58 reacties

Waarom was het advies van de Immissietoets bruikbaar?

58 reacties

- nvt (9)
- Nvt (2)
- n.v.t. (2)
- x
- vraag betrof de mengzoen en dat is goed uitgelegd door RWS
- Vaak gaat het om een lozing die obv de applicatie niet voldoet. Dan is er meestal nuancering en aanvullende afweging / 2e lijns beoordeling mogelijk. De adviseur hielp daarbij voortreffelijk
- Omdat het advies goed was uitgewerkt.
- Ik ken de weg binnen de organisatie

Advies
 van waterschap: We waren bezig met een tweedelijns beoordeling en hadden input nodig van over achtergrondconcentraties die nog niet in de applicatie beschikbaar waren. Ging heel goed :) Advies van WVL: Ik ben met Dju bezig met een tweedelijns beoordeling, en dat vind hij gewoon heel erg leuk om te doen! Dat zorgt ervoor dat het advies meer dan bruikbaar is :)

deskundig
 en adequaat

De
 wettelijke adviseurs hebben kennis van zaken en geven een deskundig en bruikbaar advies. Een goede Immissietoets is vooral in het belang van Waterschap en RWS.

Omdat
 deze adviseur mijn kennisbron is

gaf
 inzicht in de effecten voor oppervlaktewater

Kan
 geen immissietoets herinneren.

vaak
 2de lijnsbeoordeling of wanneer applicatie niet toereikend is

klopt
 met wat de metingen opleveren in voorkomende praktijkgevallen

-

--

Ontbrekende
 informatie werd aangeleverd. Naar aanleiding van mijn constatering zijn fouten in de database ontdekt. Hierop zijn aanpassingen in het model doorgevoerd.

De
 immissietoets is niet geschikt voor alle stoffen vanwege ontbreken data; een meer pragmatische benadering helpt dan om toch tot een oordeel te komen; de methodiek vraagt specialisme dat ik zelf te weinig op doe in de praktijk

ik
 kan dit niet beantwoorden

Wordt
 geadviseerd door collega en mee genomen in vergunning

Omdat
 ik op basis van het advies de vergunning kon verlenen

Ik
 kon het advies gebruiken voor verzoek om nadere gegevens

praktische
 toepassing voor pH en temp afhankelijke norm

ik
 had gevraagd om het afleiden van een milieukwaliteitsnorm voor 2 stoffen, alleen geen antwoord gekregen

Ik
 kon er de toets mee uitvoeren

N.v.t.

n.v.t. wij
 zijn zelf wettelijke adviseur binnen de Wabo- procedure

Geen
 advies ontvangen

vaak
 bruikbaar in het verdere verloop van het vergunningproces, wel afhankelijk hoe de externe adviseur dit aanlevert

NVT,
 geen extern advies gevraagd over de werking van de immissietoets.

want het
 neemt de achtergrond concentratie ook mee

zij
 zijn expert

Verwacht
 wordt dat het waterschap de immissietoets uitvoert en de omgevingsdienst hierop adviseert.

gegevens
aangevuld

NVT
en toch doorvragen ??

bruikbaar,
indien informatie gewenst overleg met collega, eigen stoffenspecialist,
landelijke specialist

Immissietoets
is zeer beperkt te gebruiken voor regionale water, waarbij het zomerdebiet
stagneert of soms er helemaal geen water in de watergang stroomt. Om toch te
kunnen beoordelen wat toelaatbaar is voor het watermilieu, chemisch als in
relatie met de ecologische toestand is vaak interne afstemming
noodzakelijk.

nutti

Aangezien ik
nog geen advies heb aangevraagd neutraal voor 3 gekozen. Ik miste hier de n.v.t.
mogelijkheid.

Dat
is hun expertise en niet het mijne. Wel zijn geadviseerde voorschriften vaak
niet een op een op te nemen. Soms is de onderbouwing waarom eisen worden
opgelegd onvoldoende.

concreet,
probleemoplossend

goed
onderbouwd

Immissietoets
is zo gewijzigd dat ik als waterschapper er slecht mee kan werken. Dit komt door
de verplichte invulvelden die betrekking hebben op de kenmerken van de
watergang. Daar is zoveel niet van bekend dat de aannames zorgen voor een zeer
onzorgvuldige toets. Wij vinden dat het teveel is ontworpen voor grotere
rijkswateren en niet voor regionale wateren

helder
en toepasbaar

deskundig
advies

niet

Welke stappen doorloopt u nadat u het advies over de Immissietoets hebt ontvangen?

58 reacties

nvt
(8)

n.v.t.
(2)

Is
onderdeel van de beoordeling van de aanvraag en op grond hiervan het nemen van
een besluit

de
situatie is getoetst en vergund

verwerken
in beschikking

Bij
een positief advies kan ik verder met de vergunningsprocedure.

Verder
met de procedure. (Ik snap deze vraag niet goed)

Uitkomst
benoemen in vergunning, en uitleggen hoe we tot een beoordeling zijn
gekomen.

verder
afhandelen van de aanvraag

In
samenwerking met de waterkwaliteitsbeheerder wordt de toets gedaan en mogelijke
voorschriften opgesteld.

advies
bestuderen, vragenstellen, overnemen in de beschikking.

verwerken in de vergunning

Kan
geen immisietoets herinneren.

afhankelijk
van advies of fase in vergunningsproces

incidenteel
sluis ik de gegevens door

-

--

Vertalen
naar vergunningsvoorschriften of advies

Afhankelijk
van de advies vraag: - waarde gewoon toepassen - toetsing opnieuw uitvoeren -
advies ten aanzien van genuanceerde afweging overnemen

toetsen
juistheid gegevens en conclusie; evt. advies vragen; zo nodig nadere ecologische
toetsing laten uitvoeren door specialist; daarna besluit nemen op
aanvraag

ik
kan dit niet beantwoorden

Nvt

bekend maken
aan aanvrager en verwerken in vergunning

De
vergunning afronden

Nadere
gegevens vragen, gegevens beoordelen en beschikken

wij
maken het advies

vertalen
naar een voorschrift

baseer
hier vergunningseisen op

N.v.t

n.v.t.
wij zijn zelf wettelijke adviseur binnen de Wabo- procedure

Geen

Beoordelen
hoe dit advies in de op te stellen (ontwerp-) beschikking past, zo nodig
navragen bij degene die het advies heeft ingeleverd

NVT,
geen extern advies gevraagd over de werking van de immisietoets.

bepalen
als de lozingen mag

inpassen
in vergunning, basis voor maatwerk of basis voor accepteren besluit

Het
advies wordt rechtstreeks overgenomen in het besluit en als er gekke dingen in
staat wordt dit besproken met het waterschap en mogen zij het
toelichten.

gegevens
gecontroleerd en gebruikt

zie
vorige antwoord

je
stelt bedrijf op hoogte van uitkomst verwerkt dit via normale
procedure

Zie
antwoordt hierboven.

alle

Aangezien

ik nog geen advies heb ontvangen kan ik niet aangeven welke stappen ik doorlopen zou hebben. Ik kan wel aangeven dat de stappen die doorlopen moeten worden afhankelijk zijn van het type advies. Is er meer informatie nodig dan zal ik daar om verzoeken. En wanneer een indirecte lozing aan bepaalde eisen moet voldoen zullen deze aan de wabo-vergunning worden verbonden.

Ik

ontvang niet een toets sec op ABM. Ik ontvang een voorstel met overwegingen waarom welke eisen op te leggen.

nvt.

alle vragen over immisietoets zijn niet van toepassing!

advies

verwerken en beoordeling afronden

gesprek

met ondernemer en Waterschap

motiveren

waarom je een aanvraag afwijst of (tijdelijke) toestaat

bestuderen,

toepassen

toets

opnieuw uitvoeren

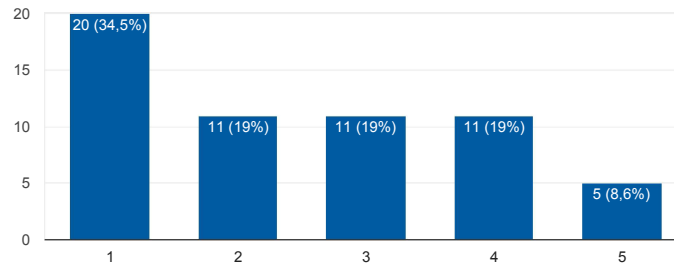
niet

INFORMATIE OVER OPKOMENDE
STOFFEN

VRAGEN OVER OPKOMENDE
STOFFEN

In hoeverre bent u bekend met het begrip opkomende stoffen?

58 reacties

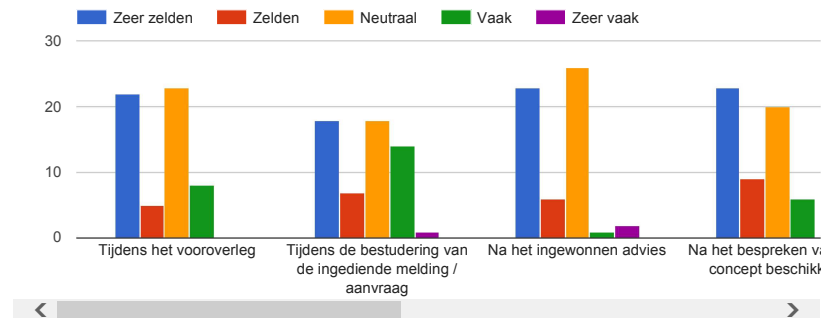

WAAR KOMT U OPKOMENDE STOFFEN
TEGEN?

Indien u te maken hebt gehad met opkomende stoffen, in welke bedrijfstakken bent u die dan tegengekomen? (meerdere antwoorden mogelijk)

58 reacties

In welke fase van de behandeling van een aanvraag (of daarna) komt volgens uw ervaring naar voren dat er sprake is van opkomende stoffen in de lozing?

Indien uw bovenstaande antwoord er niet bij staat, licht hieronder nader toe.

58 reacties

nvt
(18)

-
(3)

De term opkomende stoffen zegt mij niet zo veel

nee

Ik heb er nog niet mee te maken gehad

Geen

Ik heb hierboven toch verplicht antwoord gegeven? Vreemde vraag.

Het probleem met opkomende stoffen is dat je niet weet dat ze spelen. Je weet dan ook niet dat je het er in de vergunningprocedure over moet hebben. "Heeft u onbekende/opkomende stoffen?" is een heel slechte vraag, omdat niemand weet dat hij/zij onbekende stoffen heeft.

Het speelt met name tijdens de vooroverleg of anders met de vergunningverlening.

...

Niet eerder aan de orde geweest

lastig te beantwoorden nu door bewustwording komt het ter sprake bij de grote bedrijven in het vooroverleg. Dan heb ik het over opkomende z.z.s. Waarvan we dat vermoeden.

Als een vergunningverlener dit echt goed zou willen doen moet hij over de volledige vertrouwelijke procesinformatie van een bedrijf beschikken. Die krijgt een vergunningverlener niet. Het vraagt heel veel inzicht in proceschemie. In de praktijk is dat niet haalbaar voor de meeste vergunningverleners.

Moeilijk een eenduidig antwoord te geven

In
aanvragen wordt hier in de regel geen informatie over verstrekt

ik
heb geen aanvragen behandeld waarin lozing van opkomende stoffen werden
gemeld

ik
kan dit niet beantwoorden

Niet
relevant voor functie

geen
ervaring met opkomende stoffen

N.v.t.

Ik ben er
niet mee bekend

Nog
niet meegemaakt

Zeer
zelden ingevuld, want geen ervaring mee

ik
ben helemaal niet bekend met het begrip opkomen de stoffen

Ik
heb geen ervaring met opkomende stoffen

Bij
BRZO bedrijven in een revisie of uitgebreide verandering waarbij lozing
plaatsvindt

N.v.t

Het
indirect lozen vanuit ene inrichting "milieu" is gereguleerd in het
Activiteitenbesluit.

Ik
heb nog niet te maken gehad met opkomende stoffen.

zie
boven

Opkomende
stoffen worden vaak per toeval gevonden (in aanvraag, na calamiteit). Het is
lastig deze te beoordelen vanwege het vaak missen van de benodigde milieu
kwaliteits normen, daarnaast veel lozingen in Activiteitenbesluit met GEEN
mogelijkheid tot opnemen maatwerkvoorschrift!

Ik
ben onbekend met het begrip opkomende stoffen. Wel met het begrip ZZS. Ik heb
dan ook nog niet meegemaakt dat het begrip gedurende de behandeling van een
aanvraag naar voren is gekomen.

Ik
behandel aanvragen voor grote industriële bedrijven. Deze procedures vergen veel
tijd. Ik kom bijzondere lozingen dan ook niet vaak tegen.

alleen
info binnen het waterschap over medicijnresten en info via Nieuwsbrieven. Dus
niet in een vergunningprocedure.

vaak
is bij de aanvrager weinig bekend van de opkomende stoffen die zij toepassen en
willen zij daar weinig over prijs geven.

n.v.t.

opkomende
stoffen zouden uit aanvraag moeten blijken. echter vaak zijn 'opkomende
stoffen' stoffen die reeds zeer lang geloosd worden, maar dit nu via verbeterde
detectiemethode in beeld gebracht worden.

geen

xtc-dump

Hebt u ervaring of suggesties zodat opkomende stoffen eerder
gedetecteerd kunnen worden?

58 reacties

nee
(15)

nvt
(6)

-
(2)

Nee
(2)

x

door
een betere screening van de aanvraag en meer kennis van de branche met de gebruikelijke middelen in de branche

Beter
inzicht krijgen in de bedrijfsprocessen. De BREF en BBT-conclusies van de diverse bedrijfstakken dienen actueel gehouden te worden.

Ik
heb behoefte aan een helder beleidsstuk

Het
vervelende aan opkomende stoffen is dat je er pas mee te maken krijgt op het moment dat iemand ze tegenkomt, en je de pech hebt het aapje op je schouder te krijgen. Detectie is erg afhankelijk van de meetnetten van de waterbeheerders. In de monitoring wordt vooral ingezoomd op bekende stoffen, maar in de uitvoering krijgen we eigenlijk weinig te horen over de "top 10 opkomende stoffen van 2016". (Kan lekker met de Top2000 mee). Wegens werkdruk hebben we ook niet echt de tijd om ons daar actief in te gaan verdiepen. Een ander punt: RWS heeft een aantal meetpunten, en het vast KRW monitorings net. Ik weet niet of in het KRW monitoringsnetwerk ook opkomende stoffen meegenomen worden, maar kan me zo voorstellen dat we wel een idee hebben welke opkomende stoffen ons land instromen, maar dat de toevoeging van opkomende stoffen in met name de zoute delta een blinde vlek is. (Waar we toch geen drinkwater van maken...)

Helaas
niet.

neen

waterdrones
in o.a havens laten bemonsteren

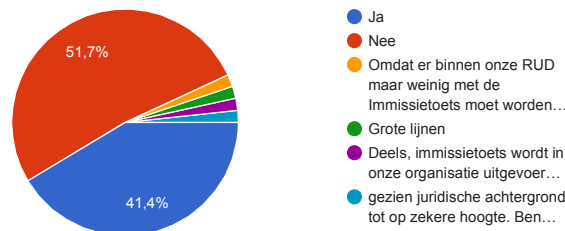
Als
een stof verboden wordt altijd vragen wat er voor in de plaats komt. Bij de lozingsituatie van pyrazool kwamen uit productieproces nog vijf soortgelijke stoffen. Ik heb daar niemand over gehoord.

1).Meer
inspectie bij industrie 2). extra onderzoek afvalwater

Opstellen of
up to date houden van branche specifiek beleid

Als
duidelijk is wat de bronnen zijn, kan hier in het vooroverleg op worden ingegaan.

zolang
er geen normen en meetmethodes zijn voor bijvoorbeeld nano-zilver, dan ga ik niet op zoek hiernaar

Geen
idee

n.v.t.

weten wat
voor een stoffen een bedrijf gebruikt (databank: wat gebruikt een bedrijf en loost een bedrijf), goede actuele milieuvergunningen en analyses door toezichthouders (omgevingsdiensten voor indirecte lozingen)

meer
verantwoordelijkheid bij bedrijven; een landelijke databank in beheer van de
overheid; analysemethoden ontwikkelen; totaal effluent beoordelingen.

ik ben
helemaal niet bekend met het begrip opkomen de stoffen

Goed
overleg met bedrijven en binnen eigen organisatie

het
begint met voorlichting

Alhoewel
het waterschap ons adviseur is, vind ik dat vergunningverleners bij
omgevingsdiensten ook meer kennis moeten opdoen over waterkwaliteit en de
verschillende instrumenten. Hier is te weinig aandacht voor. En
omgevingsdiensten worden veel vaker nu het eerste aanspreekpunt met betrekking
tot vergunningverlening en milieu.

Ik
zie liever eerst een beleid hoe hiermee om te gaan (wat kun je eisen/verlangen
van lozer), zodra dat bekend is kun je het opnemen in aanvraag formulier. Moet
de lozing natuurlijk niet onder het Activiteitenbesluit vallen, want dan kun je
vaak weinig tot niets.

Ja,
meer aandacht geven in vooroverleg. Kennis/ervaringen delen b.v. naar aanleiding
van calamiteiten.

Graag
meer informatie over het begrip en over welke informatie de aanvrager moet
aanleveren.

geen

beter bekend
maken

De
opkomende stoffen zouden door de aanvrager opgegeven moeten worden. Ze ontstaan/
komen vrij bij hun productieproces. De bedrijven weten welke stoffen daarbij in
het te lozen afvalwater komen. Echter, zij hebben er veelal geen baat bij om de
stoffen op te geven. Eerder detecteren door het bevoegd gezag door bemonstering
lijkt mij lastig omdat je niet weet waar je op moet monstern. Naar mijn mening
is er ook geen geld beschikbaar om 'excentrieke' bemonsteringen/bepalingen te
laten uitvoeren naar stoffen waarvan je niet weet of en in welke concentratie ze
in het afvalwater zitten. Je bent dus afhankelijk van de informatie van de
aanvrager/lozer. Ik vind het dus lastig aan te geven hoe je de opkomende stoffen
eerder zou kunnen detecteren als je niet weet waar je naar moet zoeken. Als je
het over een productieproces hebt, dan is het nog een soort van gemakkelijk.
Maar dan zou er bijvoorbeeld wel een verplichting moeten komen voor het toetsen
van stoffen als er additieven worden gewijzigd. De wijziging hierin wordt nu
vaak niet gemeld. Voor afvalstoffenbedrijven is het nog lastiger. Die zijn
afhankelijk van wat er wordt aangevoerd. Als zij een nieuwe leverancier
accepteren met een opkomende stof die niet in de standaard
bemonsteringsbepalingen naar voren komt? Naar mijn idee blijft het lastige
materie.

-

nee,
dit is meer iets voor de waterspecialisten

meer
meten, maar kost ook meer capaciteit

**Kunt u in maximaal 10 stappen beschrijven hoe u de opkomende
stoffen beoordeeld?**

58 reacties

nvt
(8)

nee
(6)

-
(4)

Nee
(3)

nog
geen ervaring (2)

n.v.t.
(2)

x

Bij

opkomende stoffen zal ik advies gaan vragen bij mijn collega's van RWS WV. Ook kijk ik op de website van het RIVM of er normen beschikbaar zijn. En ook of er technieken zijn om deze stoffen te verwijderen uit het afvalwater.

Ik bespreek

het met een collega. Ik kan opkomende stoffen prima signaleren, maar zonder kader kan ik er niets mee. Ik heb daarom de neiging om 'gewoon' te vergunnen. Ja, mist.....

1.

Hopen dat het niet voorkomt. 2. Als je er tegenaanloopt, kijken wat je kunt vinden in de ECHA database. 3. Hopen dat je achtergrondinformatie vindt over de opbouw/samenstelling van een opkomende stof. 4. Hopen dat de stof al als stof-van-zorg geïdentificeerd is, er al acties lopen waarbij je kunt aansluiten. 5. Opschalen zodat DT en DGRW ook geïnformeerd worden. 6. Rob, Dju en David bellen om het over de stof, de mogelijke verspreiding en mogelijke zuiveringsmogelijkheden te gaan hebben. Hiermee hopelijk iets over de herkomst af te kunnen leiden. 7. Als we weten waar een stof vandaan kan komen, nagaan of er mogelijkheden voor regulering via het reguliere vergunningenspoor zijn. (Als namelijk niet legaliseerbaar lijkt te zijn -> Mogelijk een actie voor Handhaving) 8. Bewijslast ten aanzien van stoffeigenschappen expliciet bij de lozer neerleggen. 9. Hopen dat je voldoende informatie boven tafel krijgt om het reguliere vergunningenspoor te volgen. 10. Toe zijn aan vakantie.

ABM, toetsen

aan oppervlaktewatervormen, eventueel extern advies inwinnen.

Vanwege

onze geringe ervaring schakelen we bij voorkeur de waterkwaliteitsbeheerder in. Daar ligt met name op dit gebied de expertise en ervaring waar we dan optimaal gebruik van kunnen maken.

neen

uitgaande

dat het zss is afhankelijk van situatie zijn het hulpstoffen? ja -> kijk naar vervanging zit het direct in de lozing. Oorzaak achterhalen preventie BBT immissietoets monitoren kijken naar evt sanering

1)

Ik controleer op basis van de chemische structuur of er persistente brokken zitten in stoffen. 2) Ik check of er chemisch gezien reactieve groepen zitten die op het eerste oog toxiciteit kunnen veroorzaken 3) check afbreekbaarheid in ECHA 4) idem toxiciteit. 5) Op basis van log kow een ruwe gevoelsmatige inschatting kijk ik of de stof via een bioloog kan worden verwijderd 6) In geval gegevens ontbreken kijk ik naar soortgelijke stoffen om tot beoordeling te komen.

Op

basis van advies waterschap of Rijkswaterstaat..

krijg

inzicht in de stoffen die gebruikt of gemaakt worden.

Zoals

ik iedere stap beoordeel. Op gevolgen voor de waterkwaliteit door het uitvoeren van een emissie en immissietoets. Hierbij realiseer ik mij dat ik niet altijd door heb of er sprake is van slecht afbreekbare polaire stoffen, die dus makkelijk door conventionele zuiveringen heen schieten.

ik

heb geen beeld hierbij

Nee,

ik beoordeel geen stoffen

Nvt

Nee,

dat kan ik niet

Nooit

mee te maken gehad.

landelijke

inzichten ophalen en regionaal delen. Projectmatige screeningsonderzoeken oppervlaktewater. Methodeontwikkeling effectmonitoring.

op

basis van stoffeigenschappen

hier

vraag ik advies over bij de specialisten van WV

ik

ben helemaal niet bekend met het begrip opkomen de stoffen

Vraag
leg ik meeste neer bij de expertis van de waterkwaliteitsbeheerder

Nee, ik heb
niet genoeg ervaring mee.

Ik
beoordeeld deze niet ik laat het over aan het waterschap, zij adviseren
ons.

bij
vooroverleg stoffen bij bedrijf in kaart brengen nagaan of het "bekende" stoffen
zijn (met emissie eisen) indien onbekende stof/stof niet genoemd nader
onderzoek/navraag bij de "waterpartijen" gegevens verwerken en bespreken met
bedrijf hoever het geloosd word eventueel onderzoek gegevens en advies vragen aan
de waterpartijen en indien nodig voorschriften opnemen.

meestal
eerst nagaan wat er wel aan ecologische kennis aanwezig is of dat deze stof
onder een groep van stoffen met dezelfde stoffeigenschappen kan vallen. Dit
gebeurt meestal in overleg met landelijke stoffen specialist. Uit dit overleg
volgt of en hoe er maatregelen op te nemen zijn.

Nog
geen opkomende stoffen beoordeeld.

via
de ABM

ABM-klassificering,
BBT-toepassing, immissietoets

1)
stofnaam in product nagaan 2) specifieke chemische stof bepalen 3) informatie
over eigenschappen verzamelen 4) navragen bij collega's technologen 5) invoeren
in ABM 6) bepalen of ladder van lansink voldoende wordt toegepast door bedrijf
7) immissietoets doorlopen 8) bepalen grenswaarde 9) bepalen
herbeoordelingsplicht

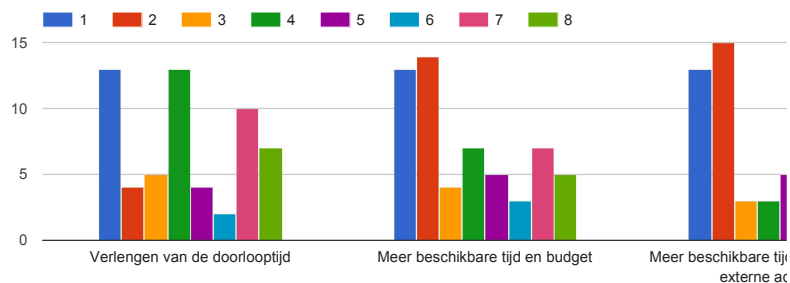
nog
niet gedaan

beoordelen
toxiciteitsgegevens, Adhoc MKE afleiden, is BBT beschikbaar, ABM,
immissietoets

niet

KANSEN TOT VERBETERING BIJ HET BEOORDELEN VAN DE ABM, IMMISSIE TOETS EN OPKOMENDE STOFFEN

Maak een rangschikking van 1 t/m 8 waarmee u het meest geholpen bent. Voorbeeld: indien u het meest geholpen bent met 'meer beschikbare tijd en budget' - geef dit aan met een '1' (1 = meest van toepassing en 8 = minst van toepassing).

In hoeverre zou u over de onderwerpen (ABM, Immissietoets en opkomende stoffen) meer kennis willen ontwikkelen?

58 reacties

Graag
(2)

het
gaat maar tot 6 ipv 8

x

met

name over de lange termijn effecten van de opkomende stoffen is nog weinig bekend en deze kennis zal meer ontwikkeld moeten worden

Dat

doe ik al door er ervaring mee op te doen. Een extra workshop ABM kan denk ik voor niemand kwaad; het is best ingewikkelde materie

nvt

Nieuwsbrieven
en workshops

Vooral

voor opkomende stoffen. ABM en Immissietoets zijn bekend, maar ik ken geen kader voor opkomende stoffen. Mijn beste referentie is nog de aanpak voor ZZS.

Ik

wil graag meer weten over de tweedelijns beoordeling bij de immissietoets. Ook opkomende stoffen vind ik nog moeilijk grijpbaar

Toetsingskader

immissietoets is beperkt, vaak zijn er van stoffen geen oppervlaktewaternormen, (ook niet indicatief). Hoe om te gaan met deze stoffen?

Door

middel van korter cursussen of kennisbijeenkomsten. Met name bij de vergunningverleners en in mindere mate bij handhavers is enige kennis van de Immissietoets en opkomende stoffen is meer kennis gewenst.

dit

vereist meer tijd en dat is er niet

Meer

kennis in de dagelijkse praktijk is wenselijk

workshops

, collegiale toetsing

nee

Meer

cursus en workshops volgen om meer kennis te ontwikkelen

regelmatige

update.

ABM:

vertaling ABM classificatie naar invulling BBT Opkomende stoffen: hoe hier mee om te gaan als er geen beleid en/of normen en/of analysemethoden zijn

Opkomende

stoffen: wat zijn de bronnen zodat een inschatting kan worden gemaakt of deze relevant zijn.

Mijn

regio kent zeer weinig vergunningplichtige lozers; het is daarom doorgaans efficiënter om advies te vragen aan een echte specialist dan om alles (het is veel) zelf tot persoonlijk specialisme te verheffen en hieraan relatief veel tijd te besteden.

eerder

betrokken zijn bij beleidsmatige ontwikkelingen zodat de vergunningverleners eerder op de hoogte zijn en dat er vanuit de praktijk nog ruimte is om te helpen bij het tot stand brengen van het beleid

Niet

relevant voor functie

hoe

saneren

Om

bij te blijven moet ieder jaar een congres hierover worden georganiseerd

Ben

niet op de hoogte

Breed

in de organisatie delen van de 3 toetsingskaders en uitwisseling met derden (als omgevingsdiensten)

Altijd

welkom; is het belangrijkste onderdeel van de aanvraag

lijkt

mij wel nuttig om hier meer kennis over te hebben; niet te specifiek, maar

algemeen om me een beeld te kunnen vormen of ik er verder advies over in moet gaan winnen. (om zelf specifieke kennis te gaan ontwikkelen heb ik er te weinig mee te maken.)

Voorlichting,
met name voor opkomende stoffen

Over
alle onderwerpen diepgaande kennis opdoen. Vooral de vraag hoe wij als wettelijk adviseur en bevoegd gezag nu voor zowel bedrijven als onszelf praktisch maar juridisch correct omgaan met het indienen van stoffen conform ABM 2016 wil ik graag beantwoorden.

immissietoets
en opkomende stoffen (wat speelt hier precies ?)

Niet,
geen tijd voor, te veel andere werkzaamheden

Om
een ingediend advies betere te kunnen beoordelen in het vergunningstraject

-

Ik wil graag
meer kennis hebben. Ik vind het nodig om meer kennis over de onderwerpen te hebben.

het
begint met voorlichting

Ik
zou heel graag meer informatie over deze onderwerpen willen hebben en ook willen leren hoe om hiermee om te gaan. Dat wij ook weten wat er gebeurt en hoe er beoordeelt wordt.

ja
zou meer kennis willen ontwikkelen

speelt
zelden dus vooralsnog geen behoefte

workshops
(liefst online te volgen), landelijke werkgroep voor bevindingen

Training/cursus,
hoe om te gaan met de emissietoets bij regionale wateren met zeer beperkte doorstroming (verdiepingsslag voor problematiek van de waterschappen), meer aandacht /voorlichting aan bedrijven (ook bedrijven die de grondstoffen leveren --> ABM classificatie op de etiketten vermelden.

Adviezen
gaan nu via Waterschap, meer kennis binnen OD zou wel goed zijn....

actueel
houden

Graag
zou ik meer kennis willen ontwikkelen. Allen is dit een van de vele milieuonderwerpen waar ik mee te maken heb. Ik zou dus graag een duidelijk overzicht willen wat voor informatie er voor een indirecte lozing bij een aanvraag moet zitten, hoe ik deze moet beoordelen/toetsen, bij wie ik advies kan vragen (informeel en wettelijk).

niet

het is
heel specifieke materie. het zou handig zijn als er een specialist is binnen de organisatie. Ik vind zelf de opkomende stoffen wel interessant en zou er wel meer over willen weten.

opkomende
stoffen: meer inzicht krijgen in opvang problematiek

over
alles is meer kennis nodig

meer
willen weten van de verschillende sectoren van de industrie en de mogelijkheden (bronaanpak en zuiveringen) om de stoffen te reduceren

meer
afstemming over hoe andere waterschappen ermee omgaan

Zeker
meer kennis ontwikkelen, maar beginnen met het bekend maken van het bestaan ervan, daarna de werking.

behoefte
aan verdieping van zowel juridische als technische kennis/handvatten

bestuderen
om te kunnen toepassen

meer
informatie

waterschap/extern
adviseur zou haar advies met informatie over ABM, Immissietoets en opkomende
stoffen kunnen motiveren/aanvullen

Hoe
erg zijn opkomende stoffen, wat is de milieuschadelijkheid voor oppervlaktewater
en drinkwater

graag,
gelet op het feit dat deze mij onbekend is en ik die in mijn praktijk van
lozingen ook nog niet ben tegengekomen.

In hoeverre hebt u ideeën of suggesties voor verbeteringen in het huidige stoffenbeleid?

58 reacties

nvt
(6)

geen
(6)

-
(3)

nee
(3)

x

ik denk
dat er meer onderzoek gestart worden naar het voorkomen van de lozing van
medicijnresten in het afvalwater

Inzicht
krijgen in processen waarbij de opkomende stoffen in het afvalwater vrij kunnen
komen en de technieken welke toegepast kunnen worden om deze opkomende stoffen
te verwijderen.

Schrijf
een helder kader

In
de praktijk lopen we er tegenaan dat bedrijven de status van de RIVM lijst in
twijfel trekken. Dit wegens kop-op-EU-regelgeving achtige gedachten. Waar we ook
tegenaan lopen is dat voor de standaard onderzoeksverplichting niet heel erg
specifiek is, en ik me afvraag hoe ver je terug het productieproces in moet
gaan. Gaan we zeggen dat een raffinaderij geen olie uit <land met een
oliesoort die veel Z stoffen bevat> mag verwerken?

Toetsingskader
immissietoets is beperkt, vaak zijn er van stoffen geen oppervlaktewaternormen,
(ook niet indicatief). Hoe om te gaan met deze stoffen?

Ervaring
met Immissietoets bij vergunningverleners is niet heel erg groot. De kennis van
de Immissietoets moet worden vergroot. De meeste ervaring en het belang ligt met
name bij de waterkwaliteitsbeheerders. Het is mijns inziens logisch dat de
toetsing juist bij de waterkwaliteitsbeheerder ligt. Mijn suggestie is de
toetsing bij de waterkwaliteitsbeheerders te leggen en dit via een verplicht
advies in de procedures vast te leggen.

heb
ik niet

door
het regelmatig uitwisselen van ervaringen met andere vakgenoten in jaarlijkse
workshops

kosteneffectiviteit
studies en dit documenten bbt vastleggen immissietoets wordt afwenteling naar
bodemcompartiment en dus je vervuiling van water/ecosysteem mijn inziens niet of
onvoldoende meegenomen veel meer gezamenlijk optrekken met Wabo bevoegd gezag
nog te veel afwenteling van lucht naar water visa versa door onvoldoende
kennis(uitwisseling). Waar halen we de tijd vandaan? goede uitwisseling tussen
water(systeem)kennis, opkomende (zss) stoffen en prioritering aanpak lozers met
het instrument vergunning. Kortom Emissiebeheerplan en afstemming tussen regio's

Goede
msds'en zijn van groot belang. Sommige leveranciers maken er een potje van en

leveren onvolledige msds'en aan. Dat maakt het goed willende bedrijven en vergunningverleners erg lastig.

opkomende
stoffen ook opnemen in het nieuwe stoffenbeleid

*

Landelijke database opzetten met ABM gegevens, voor controle ingediende ABM classificatie (vergelijkbaar met de ATCN stoffenbank, maar dan voor overheden). Nu heel veel tijd nodig voor controle ABM classificatie in de aanvraag op basis van stoffeigenschappen. * Handvaten / beleid voor toetsing invulling BBT op basis van ABM en stoffeigenschappen. * ABM per stofgroep of quick scan invoeren, zodat stoffen makkelijker en sneller ingedeeld kunnen worden. * drempelwaarden bedenken waaronder ABM niet toegepast hoeft te worden, bijv. bedrijf dat 100 m3/jaar loost, maar zeer veel stoffen gebruikt. Risico afvangen met vangnetbepaling bijv. tav toxiciteit.

Er
zal meer eenduidige informatie moeten komen: Ten aanzien van bronnen, saneringsmogelijkheden, stofinformatie. Voor de gemiddelde vergunningverlening is de interpretatie van de REACH database ingewikkeld. Harmonisatie zou ons al heel erg helpen.

De
toetsmethoden vind ik relatief ingewikkeld; ook voor de markt soms; aangevraagde te lozen stoffen komen vaker wel dan niet voor in de databases; dit maakt de methoden in die gevallen onvoldoende geschikt; ik heb hiervoor geen pasklare verbetersuggestie

meer
duidelijkheid creëren vanuit de praktijk is nog veel onduidelijk hoe hier vorm aan te geven

Nvt

n.v.t.

Geen
idee

Omgevingsdiensten
moet definiëren welke rol zij hierin hebben

?

Ondanks
het vele werk, blijkt het nodig om consequent de juistheid van de stofgegevens en de genoemde indeling van waterbezwaarlijkheid te controleren.

Databank
uitkomsten hulpstoffentoets

Niet

Ik moet meer
ervaring hebben voor ik een goede antwoord mag geven.

het
begint met voorlichting

De
kennis over waterkwaliteit verbeteren bij omgevingsdiensten is van belang.

vooralsnog
geen

kijk
naast wat je vind door betere analysetechnieken ook beter naar de praktijk wat haalbaar is en of strengere eisen wel doelmatig zijn. Het heeft geen nut strengere eisen op te nemen terwijl deze niet haalbaar zijn of geen verbetering voor het milieu opleveren.

Meer
inzicht de stoffen, delen van kennis, opnemen in het waterbeheerplan, opnemen in emissiebeleid

De
informatiekwaliteit van de aanvraag is belangrijk. Bedrijven moeten proactief zijn op dit punt. Daarnaast gaat het nu weer alleen over water en niet over alle andere milieucompartimenten. Graag zou ik voor deze stoffen een gecoördineerde aanpak zien voor alle milieucompartimenten. Tenslotte hebben die allemaal baad bij de aanpak bij de bron. Alleen door te concentreren op een compartiment kan dit leiden tot een aanpak bij de bron, welke voor een ander milieucompartiment een verslechtering kan betekenen. Bijvoorbeeld bij het toepassen van andere grond- of hulpstoffen kan het waterprobleem zijn opgelost, maar het zou zomaar kunnen zijn dat de luchtemissie hierdoor verslechterd.

niet

rekening
houden met relevantie, zoals bij mijn opmerking over een bedrijf dat leer
nalooit.

Immissietoets
die beter toepasbaar is voor regionale wateren. Het is een specialistisch
vakgebied en de kennis van bepaalde stoffen, sectoren of stof categorieën is
versnipperd of loopt achter bij de overheden. Beter is om dit op een centraal
punt te waarborgen waar iedere vergunningverlener terecht kan met
vragen.

vooral
voor (kleine) bedrijven met een kleinere lozing maar wel heel veel stoffen, die
verder voor de lozing aan BBT voldoen, is het een enorme administratieve
belasting, en ook voor de overheid om alles te controleren. Mag je ergens een
grens leggen en zo ja waar.

Nu
wordt naar mijn idee vooral de overheid op de hoogte gebracht, maar juist de
bedrijven moeten met de ABM, immissietoets (mindere mate) en opkomende stoffen
aan de slag. Investeer in/ communiceer naar die doelgroep. Als het een
gemakkelijk programma is, vinden bedrijven het ook niet vervelend om te
gebruiken.

niet
alleen aandacht hebben voor de wijze waarop dit in vergunningen verankerd
wordt, maar ook in algemene regels activiteitenbesluit. Slechts weinig bedrijven
hebben immers nog vergunning. Normering is vaak summier en uitgangspunt is dat
met maatwerkvoorschriften terughoudend omgegaan dient te worden. Merendeel
bedrijven valt onder algemene regels. Daarnaast geldt problematiek niet alleen
voor directe lozers, maar ook voor afvalwater indirecte lozers dat via rwzi
uiteindelijk in oppervlaktewater terecht komt. Overgrote merendeel is immers
indirecte lozer. Ook deze categorie meenemen.

meer
landelijke afspraken, cq. normen voor parameters, die toepasbaar zijn in
verschillende gebieden (bv met onderscheid achtergrondwaarde).

geen
idee

4de
zuiveringstrap voor RWZI's lijkt onvermijdelijk. toetsing op basis van acute
en/of chronische toxiciteit

In hoeverre hebt u voorbeelden van beoordelingen van aanvragen waarin deze verbeteringen zijn toegepast?

58 reacties

nvt
(10)

geen
(9)

niet
(5)

-
(4)

Geen
(3)

nee
(3)

heb
ik niet (2)

x

Niet,
afgelopen periode heeft het niet veel gespeeld. Waar het mogelijk wel speelt;
RWZI's die industrieel afvalwater ontvangen, kan ik niet zo veel vanwege het
activiteitenbesluit.

Ik
heb er meerdere. In sommige gevallen gaat het goed, maar we hebben ook situaties
waar de omvang van de onderzoeksverplichting, er toe leidt dat het bedrijf de
status en nut/noodzaak van een minimalisatieverplichting probeert te
ontwijken/uit te stellen/zo in te vullen dat het niet te veel inspanning kost.

Nog
geen.

niet

deels

vele

Gedoogbeschikking
Eurotanks (tijdelijke opslaan verontreinigde grond depot)

Nog
geen

Nvt

n.vt.

Ken ik
niet

Diversen,
alleen niet van de nieuwe ABM.

Niet

Niet

het begint
met voorlichting

Geen
voorbeelden

nog
geen

Deels
in WBP en nog op nader uit te werken emissiebeleid

n.v.t.

we zijn
nog zoekende hoe we hiermee om kunnen gaan. Vooralsnog laten we alle bedrijven
de ABM toetsing indienen.

pyrazool,
melamine

Hebt u een voorbeeld waarbij de nieuwe ABM is toegepast bij de beoordeling van opkomende stoffen?

58 reacties

nee
(19)

Nee
(8)

nvt
(7)

-
(3)

Nvt
(2)

geen
(2)

x

nee,
hooguit in concept

Nee,
helaas/gelukkig nog niet voorgekomen.

Nog
niet.

neen

nee
niet dat ik weet

eindeloos

Neen

n.v.t

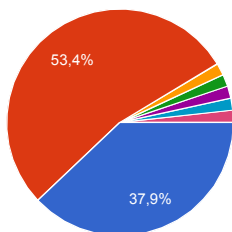
niet
 Niet
 neue
 het begint met voorlichting
 nog geen
 n.v.t.
 nee, maar het is niet altijd bekend wat een opkomende stof is.
 pyrazool, melamine

AFSLUITENDE VRAGEN

Zou u willen deelnemen aan een (telefonisch) interview?

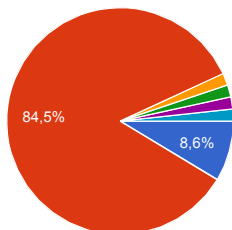
58 reacties

- Ja
- Nee
- nee, helaas veel te druk
- Lijkt mij geen toegevoegde waarde
- opzich wel wanneer het gaat om tot stand koming van b...
- Nee, tenzij verduidelijk is gevraagd van de gegeven...
- onze adviseur Siefco Spaa...

Hebt u voorbeelden van aanvragen waarover u tevreden bent of aanvragen die vatbaar zijn voor verbeteringen m.b.t. het stoffenbeleid?

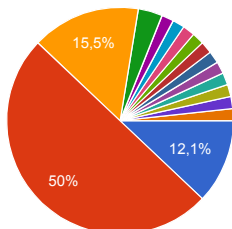
58 reacties

- Ja
- Nee
- op dit moment niet
- Tot nu toe is er weinig aandacht geweest voor de indirecte lozingen. De nadr...
- Main Amsterdam. Kennis hierover is beschikbaar via...
- ik heb nu een aanvraag van een chemisch bedrijf met...

Zouden wij een van deze aanvragen in mogen zien?

58 reacties

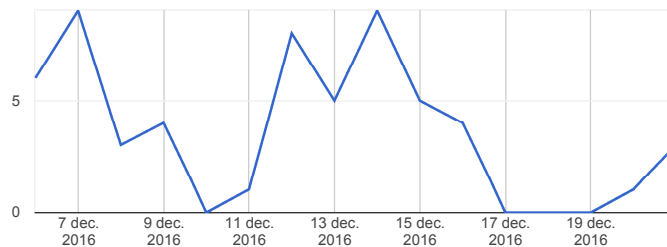

- Ja
  - Nee
  - nvt
  - -
  - ik heb ze niet
  - ik heb zelf niet de aanvrag...
  - nvt
  - niet relevant
- ▲ 1/2 ▼

Indien u ja heeft geantwoord, wat is uw e-mailadres?

58 reacties

Aantal dagelijkse reacties

Deze content is niet gemaakt of goedgekeurd door Google. Misbruik rapporteren - Servicevoorwaarden - Aanvullende voorwaarden

Google Formulier

Evaluatie uitvoeringspraktijk stoffenbeleid

Bijlage 3: Pyrazool-case

Korte samenvatting pyrazool case

Aanleiding

Drinkwaterbedrijf Midden Limburg constateerde in zomer 2015 duidelijk hogere concentraties dan de signaleringswaarde uit de drinkwaterregelgeving van 1 microgram/liter van een reeds eerder aangetroffen onbekende stof. De signaleringswaarde is geen harde norm, maar een concentratie waarboven nader onderzoek moet worden gedaan, waarvoor een drinkwaterbedrijf bij een overschrijding van meer dan 30 dagen een tijdelijke ontheffing moet aanvragen bij IenM. Deze signaleringswaarde van 1 µg/l geldt zowel in drinkwater als voor in te nemen oppervlaktewater.

KWR (onderzoeksinstituut voor de drinkwaterbedrijven) weet de stof te identificeren als pyrazool. Pyrazool is een niet genormeerde opkomende antropogene stof. De schadelijkheid is onbekend.

Pyrazool wordt al tientallen jaren in een relatief kleine deelstroom geloosd door de ACN fabriek op het Chemelotterrein en komt na zuivering door de Industriële Afvalwaterzuiveringsinstallatie (IAZI), in de Ur, een zijtak van de Maas en onder bevoegd gezag van waterschap WRO. De stof wordt genoemd in de ABM getoetste lijst met stoffen die DSM bij de vergunning aanvraag in 2005 bij het waterschap heeft ingediend en waarvoor het waterschap in feb 2006 een WVO vergunning heeft verleend. In de vergunning worden diverse deelstromen van eisen voorzien maar staat niets expliciet voor Pyrazool. Gezien het hoge veronderstelde zuiveringsrendement van de IAZI en de relatief kleine deelstroom is dit ook niet in vorige vergunningen aan de orde geweest. De IAZI wordt beheerd door het verzelfstandigde Sitech, facilitair bedrijf voor de hele site van Chemelot met ca 30 chemische fabrieken waarvan nu slechts klein deel DSM.

De ACN fabriek heeft ivm groot onderhoud in juni enige tijd stil gelegen en is net opgestart. De biologische zuivering functioneert niet naar behoren. Het is daarom logisch dat er een piek in de lozing van betreffende stof wordt geconstateerd.

Drinkwaterbedrijf Midden Limburg dringt bij het waterschap aan op monitoring en handhaving. WML, Evides en Dunea staken hun inname van Maaswater voor drinkwaterproductie zoals in de Drinkwaterregelgeving voorgeschreven.

Vervolg pyrazoolcasus met aanhoudende droogte en relatief hoge pyrazoolconcentraties in het Maaswater

De droogte houdt aan en het debiet in de Maas zakt waarmee de verdunning tot de innamepunten van WML en andere drinkwaterbedrijven verlaagt.

Begin aug 2015: Na ca 30 dagen overschrijding van de signaleringswaarde vragen de drinkwaterbedrijven conform de drinkwaterregelgeving een ontheffing bij IenM om dit water toch te kunnen innemen voor drinkwaterproductie. Het Crisis Expert Team (CET) wordt ingeschakeld.

De schadelijkheid van pyrazool, met name de mogelijke genotoxiciteit is onduidelijk. Zonder onderbouwde norm kan de immisietoets voor een watervergunning niet uitgevoerd worden. Er is onzekerheid bij het waterschap of er gehandhaafd kan/moet worden. De stof is immers vergund, omdat het in de aanvraag stond. Casuïstiek geeft aan dat wel degelijk gehandhaafd kan en moet worden, ook voor relatieve lage concentraties (vanuit perspectief waterbeheer) en ook voor een niet genormeerde stof bij gefundeerd vermoeden van risico's voor de volksgezondheid.

Evides geeft aan nog zeer beperkt drinkwatervoorraad in haar bekens te hebben voor Rotterdam.

21 augustus 2015: Overleg tussen Ministerie van IenM, VEWIN, de drinkwaterbedrijven, Unie van Waterschappen en Waterschap Roer en Overmaas over het **verkrijgen handelingsperspectief voor de korte termijn met indien nodig een norm voor in te nemen water c.q. te leveren drinkwater en een protocol voor de (middel)lange termijn hoe om te gaan met opkomende stoffen bij dit soort incidenten.**

Het CET komt met een tijdelijke advieswaarde voor het innamepunt gedurende 2 jaar, maar sluit eventuele genotoxiciteit niet uit.

27 aug 2015: Er gaat een brief namens de Minister uit aan de drinkwaterbedrijven dat zij ontheffing hebben voor inname van water met een pyrazoolconcentratie tot 15 microgram/liter voor de periode van maximaal 2 jaar. In het tijdbestek van die 2 jaar moet een structurele aanpak en eventueel een norm kunnen zijn vastgesteld.

In de brief staat tevens: Uit de zorgplicht van de Drinkwaterwet en de Waterwet volgt overigens dat alles in het werk moet worden gesteld om de concentraties zo laag mogelijk te houden. Deze zorg plicht geldt zowel voor de drinkwaterbedrijven als voor het waterschap.

Voor de korte termijn: Ontwikkeling Stappenplan voor langdurige incidenten met drinkwaterrelevante opkomende stoffen in oppervlakte- en drinkwater ism betrokken partijen (is inmiddels inhoudelijk en bestuurlijk afgerond, uitwerking in stroomschema is gaande)

Voor de (middel)lange termijn: Ontwikkeling van een structurele aanpak: Aan brongerichte kant (waterbeheerregelgeving en watervergunningen) en aan de brongerichte kant (drinkwaterregelgeving) onderzoek of hierin verbetering mogelijk is.

Verheldering van het staand beleid: Bij de vaststelling ABM 2016 en Emissietoets 2016, die 1 juli 2016 van kracht zijn geworden. Naast integratie EU CLP Verordening en REACH in deze instrumenten voor de vergunningverlening is hierbij expliciet verhelderd hoe in de (water)vergunningverlening met opkomende stoffen omgegaan moet worden met het oog op de drinkwatervoorziening conform staand beleid.

Goede uitvoering van het vergunningbeleid en toepassing van de handboeken is een belangrijk aandachtspunt.

Ander onderdeel van de structurele aanpak is de aanpak van opkomende stoffen binnen beleidskader drinkwater. De evaluatie van de signaleringswaarde voor 'overige antropogene stoffen' is hier een onderdeel in.